ВАЙ ТАНКИСТАШ — ДАЬХЕН ЧІОАГІАЛО

СИЙЛАХЬ-боккхачу Даймехка тІом тІа латаш хиллачу бронетанкови бІуний тІемахоштех башха-дика техника хьаьчча танкостроительшчех карагІдаьллачу довккхий гІуллакхаш белгалдахар дукхьа танкистий Де оттадаьд. Цу дийнахь хІара шера советски халкъа дІайоха лоьцаш доах танкисташта, дукха безача Даймехка обороний низ чІоагІбеча цар керда толамаш дахар лов цара.

Парте лоІамах, В. И. Ленина хиннаатиках дІахьагІтехачь танкови бІуна эттара хьалха воай истори дІадолаьдир 1918 шера Псковски Нарвайнех юхе.

Советски халкъа тІеха майралах долча юкъ кинкхана юкъе эттара снйрдагІа йола турпалера оагІош хьаьдай танкисташа Сийлахь-боккха Даймехка тІом лаьттача хана. Уж кхача безача сихха кхочадІ, майрра маневраш еш хиньаб, бІуний вокх доакьоаца оагІуа а болаш, толаме чакхъаьхай цар наступательни оборонительни опрацеш.

Танкови доакъошей соединенеши майра а ца къахкаш а тІом баре ІалагІдир воастагІа вохавелга а Москвана юхе, Волгана йисте, Курски дуга тІа лаьттача исторически тІемашка, Корсунь-Шевченковски, Ясско-Кишиневски, Белорусски операцешка, Берлин, Будапешт, Прага бахьан долаш дахча тІемашка вай бІуна ца лаьтача темах наступлени елга а.

Германехарча нацей цхьан мутІаре дола бронетанкови бІуний фийла латт ІадьЦен машаре кхераадаен лоравер. Тайп-тайпара социальни строеш йола пачхьалкхешкаш машаре яхарах йола ленински политика дерригІа чакх а йохаш, германех къетташ дола низаш дунен тІа долаш хилар терках ца дича ядац цара.

Даьхенна хьалханхара вошой дена декхар кІоаргга кхета а деш, танкисташа, беррчача советски тІемахошна а санна, тІагІертта Іохаду тІема гІуллакх, задданы лакхъю фийлали тІема кийчон, кІоаргга Іомаш шовзел тийна воашка хІаьенна тІема техника. ТІемен политически кийчо ета керда толамаш а доахаш вахьа бахьан тІа уж воай традициони цІейна.

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советаи Министрий Советаи орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

110 (3967). | Шоатта, 12 сентябрь, 1964 шу. | Мах, 2 кап.

СИЙ ДОЛА 70 ШУ

☆ ☆

Надежда Григорьевна ЗАГЛАДАЙГА

ЖИТОМИРСКИ ОБЛАСТА
ЧЕРНЯХОВСКИ РАЙОН, «ЦХЬОАЛАГІА МАЙ» ЯХА КОЛХОЗ

Еза Надежда Григорьевна!

Дег тІара дакъчала юц аз Хьа сий дола кховатІиьа итт шу дезаярца. Советски нахa Хьа дукха а еза, цар Хьох дешкхаш а ду халчьа ираз бахьан долаш къахьегарца башха-дика гІуланхаш гойташ Хьа хинарах. Коммунизма дукхьа хьегаш дола кьа — ца сийлахь-дешхо гІуллакх да. ХІара советски саго дикагІа а беркатегІа а кьа ма хьей, ца продукци дукхагІа ма йоанех, сихагІа хьаьлъерзаргьа вай сийрда коммунистически общества.

Бакхая хилда Хьона Хьай кховатІиьа итт шу дуза де цхьана бегаш денкхар дукхьа Іа са шоайрта вехарах. Рaьза хинна оагІорахьа са, цхьабакъда, балхах ваукьа ца хилар бахьан долаш вa оІащатІехьа хургдац са. Хььта а, дерригача дегаца а сида а цу дийнахьа Хьоца да тха, еза Надежда Григорьевна.

ГІоза лепадаьда Іа доккха правительствени совгІат — Къахьегама ЦІеча Байракха орден.

Могаш-маьрша яхийла Хьо, къахьегаш толамe a яхар ираз долаш a хилда Хьа.

1964 шера 9 сентябрь. Н. ХРУЩЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

НОВ. Н. Г. ЗАГЛАДАЙНА КЪАХЬЕГАМА ЦІЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН ЯЛАРАХ

Юртбоахама культурай даьха хьункъамаш кхедеш дукхача шерашка болх барах, Іилмана карагІдаьннаранкн хьалха латта опытa хийцца колхозно-совхозни производствана юкъехІахьарах, хьча дийнахьа дена кховатІкье итт шу дизарца хувашена Къахьегама ЦІеча Байракха орден луйла Житомирски областа Черняховски производствени колхозно-совхозни управлене «ЦхьоалагІа май» яхача колхоза звеньевайна нов. Загладa Надежда Григорьевнайна.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. МИКОЯН.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1964 шера, 9 сентябрь.

Советски Союзе гІолла

КЕРДА ХЬАЯЬННАЧА СВЕКЛАХ ДАЬККХА ШЕКАР

ХЬУВКЪАМ — ЦІАКНХА А ЦА ХИННА ТАЙПА. БОЛХ БЕШ — 244 ЗАВОД. ЭКОНОМИСТА ЛОАРХІАМАШ ДУ.

МОСКВА, 9 сентябрь. (ТАСС-а корр.). Таханара ди дІадолалуча хана керда хьаьнна шекара свекла чекхъякха йолаелар 244 завод. ТАСС-а корреспондентага цу хьакъехьа хоам бир СССР СНХ шекара промышленноста керттерча специалиста Б. М. Клеймана. Цо белгалдаьккхар, дІадахача шера цу дийнахьа болх беш 89 предприяти мара хинна ца хилар.

Башха-дика хьувкъам кхебаьб мехка кхинка! Свекла чуэца йолаеннай из кхееш йола ерриган а хІана яц аьнна йола керттера райнаш. ДукхагІа къилбаседенгахьа эза яда областаш свекла чуэца йолалургъа сентябрь бутт бовш — октябрь бутт болалуш. Къаьстта дика хиннай Украина, Белгородски, Воронежски, Курски областий кхалха кхеь свекла.

Свекла лелаераша цІакхха ца баьккха дика толам баккхар свеклас дегІ даьлча беттачка — июлен августен хоттама хьалам аьттув болча Тайпара нийсдаларах хинна Іац. Укх шера свекла дІаьйнача кхашка дукха минеральни удобренеш тийсай. Цул совгІа, свеклана гІуллакх даран из чуэцаран кхы тІа техника кхаьчай колхозашкей совхозашкей. Боккхача лоархІаме хилар мерзача евлай хьувкъам лаккбарца хІара колхозхочун, хІара совхоза болхлочун материальни безам дукхагІа хилийтар а.

ХІаьта цунах даьнна беркат доккха да: укх шера хьаьннача цхьан свекла юкъера дозай — 308 грамм. ДІадахача шера цу хана хинначa хІара свекла 236 грамм мара озацар. ДІайннначул тІехьагІа свеклай гІуллакх дика даро йиш хилийтр хІара гектара тІа 73 эзар мерза овла кхебе. Соахка хІара гектара тІа уж дацар 66 эзар мара.

Свекла чакхъякха хьахагІа йолаелар Краснодарски края Лабински завод. ХІанз болх беш а 244 предприяти, хІаьта ерриган а дІалаьрхІача укх шера болх беш хургьа уж пи бІаь еткъех совгІа. Цул совгІа, укх сартарча хана болх бе йолалургьа керда 13 предприяти. Царех бархІ — геттара йоккха денна бийсаннех 50 эзар центнер чакхъякха низ болаш хургьа.

Хьалхе лоархІамаш дар дезаш хилац экономисташ. аьлар юхера а нов. Клеймана цхьабакъда, укх-шерара дар шиь тайпара шу да. Соахкарчул 20 процент дукхагІа шекар укх шера мехкага кхоачарга аьнна хеташ ба специалисташ.

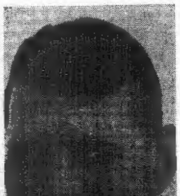

Растовски область. Сальски производствени управлене Кирова цІерахча колхоза хьажкІий кхашка эттара хьалхара хий кхаьчар кхо шу хьалха. Хий кхаьчар а яцар 10 гектар хулаш йола лІамига участок мара. Цига хьажкІаш хьалкхее воларалар механизатор Д. Р. Бредихин.

Хьалхарча шера звенос хІара гектара тІара хьоккхар ерриган а мошача доакъарий 280 центнер мара яцар. ШоллагІча шера 35 гектар хьажкІаш яр хий дулнаш, хІаьта хІара гектара тІара доакха моша гІад 500 центнерага кхаьчар.

Укх шера цу 90 гектар хулача даькъ тІа 3 метр лакхал долаш тІехдина хьажкІаш я. Тешаме да Д. Р. Бредихина звеное хІара гектара тІара эзар центнер моша доакъар доаккхаргхилар.

Сурта тІа: хьажкІаш хьалкхееш вола механизатор Д. Р. Бредихин.

В. Соболева сурт. ТАСС фотохроника.

ФО—БУРИЛЩИК

МОСКВА, 8 сентябрь. (ТАСС-а корр.) Скважинаш доахача хуеца йиш йоаца аІона долча хиво даим гІор йоаллача моттиге гІулакх де тигалар. Фу де деза тІаккха? Тудре баьхка геологаш хІалхара баха оарцагІдаьлар фо.

ТІаьдача фен кІедж скважина чу хийцача цхьан агозген — шоззеи ахазаи сихагІа бурув тохалу. Из оригинальни а цунца цхьана чоалхане йоаца а метод оттаьй разведка методикаи техникаи Еррисоюзни Іилма-тохкама институтех Орджоникидзе цІерахча Московски геологоразведочни институтеи специалисташа.

Компрессора чура чухецача фен низ болча кІажаро новкъостал ду болата бурона чІоагІана попобашта Іуре даккха, бурув тохаш хьаьюелача хІамаех скважина цІен а ю, бурув тохаш йола инструмент ІІоахьялларах лора а ю.

Кердача техника опытни образецаш Гаьнарча Къилбаседа хьалашка миттай хьажаш тІехкай.

ОАЛХАЗАРАШ ЛЕЛАДАРА ИНДУСТРИ

ВОЛОГДА, 9 сентябрь. (ТАСС). Областе йоккхагІа йолча «Искра» яхача совхозе бехк бе йолаеннай оалхазарий фабрика тІеххьара аргІа. 50 эзар яка котам кхаба даьрхІа я из. Укхазара ерригa производственни процессаш механизированни я. Цхьан болхлочо 6 эзар котама гІулакх ду.

Ер шу дазадезча дене 2,5 миллион фуь деннад фабрико лачхьалкхена.

Укх сартарча хана хьалье йолаергъа бройлераш лелаю Сокольскийи Череповецкийи оалхазарий фабрикаш. Цар шера хургьа дулха ахеш 300 эзар кІориг.

ХЬАЖКІАШ ЧУЭЦАШ ЛАТТ

Укх сурта тІа шоаш бІаргагу Шаьла производственни управлене Ленина цІерагча колхоза звеньевая Ильясова Жансари. ГІадъяьа а звеньевая. Из тамаш а яц.

Семилетка яххагІа шу чІоагІа беркате хиннад цунна. Дика хиннай цун звенос лелаеш йола хьажкІаш.

ХІанз а хьалха да гектара тІара масса центнер йоал ала. Цхьабакъда, шеко йоацаш за цхьаьнха. ХьажкІаш хьийкъай. ТІайна дІахараш кхоачашдургдолаш да гІудакх. Эттара хьалха уж сихагІа чуэцарга ле дерзІ звенос.

И. Пенова сурт.

ХЬАЛХАРА ТОННАШ

ХьажкІаш чуэцара балхаш шерра дІадоладеннад Шелковски производственни управлене «Коминтерн» яхача колхозерча опытни механизатора нов. Травина хулгаляча шоллагІча комплексни бригада кхаина. «ШоллагІа де ди оаха алатийна лоархІа хьажкІаш поточни методах чуэцаш латта, — йоах цо, — хІаьта дияза доапача цу шин дийнахьа хьаттатшка дІаахьийтай дикача хьажкІий 40 гаргга тонн». Къаьст-къаьста лагонаш а еш йийкъай 150 гектар йола участок. Царех цхьаеге тІа хьажкІаш чуэцаш ю звеньевой Асаев Мовлади комбайнерaша Кондауров Иванаца цхьана, хІаьта шоллагІа чу тІа — Дадаш Анатолий комбайнерaца Тутаршев Владимирца. Балха овсарие лацха йолаш болх бу хьажкІаш чуэцача шинна агрегата. Цар йа хьажкІаш дІаокхахьа оттаьй трактора тІехьара ялх тележкaх бахь автомашини. ХІара комбайна тІехьа шинна Іадкоахо я Іоллийга хьажкІаш хьалесьаеш.

ХьажкІаш чуэцаш латташехьа а, лаьттах йоашаш я силос а. Шоай хьажкІаш а тІехьа кагий аьта гІах хьокхачара гаьна доаццаш даьхача оршка чудоллаш да.

ХьажкІаш чуйна ялларах оах лаьтта. Цу оаxаш тІа дІадуаргда гурахьа дуп хІа.

Т. МИХАЙЛОВ.

ОКТЯБРА СИЙНА — КЕРДА КЪАХЬЕГАМА СОВГІАТАШ

☆ ☆

ГУРАХЬА КХАШКА

Нохчийчоьча къахьегамхой бегхаш сиздена ха я гуйра. ХьажкІаш, гидуаргаш, шекара свекла, картолаш, баьца дааргаш чуэцаш бахк механизаторaш.

Цунца цхьана дІаоаш латт гуйран культураш, оахари зиьб а е. Уж деррига балхаш, хьанахьа чекхдаха а деза.

10 сентябрь хьатІакхечача хана 860 гектара тІара шекара свекла чуйца цьыннaар колхозаши совхозаши. Хьалхадаьнх 503 гектара тІара е 11 процент свекла цьнна дола Шаьла управлене болхлошкаш. Халача хаттадa хьалашна чуэцаш латт свекла, цуьнкьа балха овсарле лоархагІа хилe оза свекла чуэцача комбайни.

ХьажкІаш силосе лоархІа хьакхарий цхьана чуэца йоаньай аьттийна кхархІа дІайийна хьажкІаш а. ХІанзар чуйна цьиний дика кхаьча 519 гектар хьажкІаш.

Аха дезача лаьттaех кхоалхагІача дакъьа тІа зиьб лаьхай, цхьабакъда, гата йоаллара гІуллакх геттара эсала дан. Укх тІаххьарча пхе дийнахьа 3187 гектар мара зиьб лехалац республикерча болхлошка. хІаьта хІанзачул тІаххьагІа аха дезаш 117 эзар гектар лаьтта да. Шелковски Сунжийнски управленешка хІаьзле 1731 гектара тІа дІаьйнада гуйран ялаташ.

Гуйра хьакьоргІьна, юртбоахамна къахьегамхой, цудукха шун декхар да кестта хургйолча партe ЦК Пленуме нарабча толамаца кьайа дехар.

ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА

Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 47 шу дизара сийна керда толамаш дахара гІахьехаш «Грознефтехимстроя» треста 9-гІча гІишлойконтажни управлене коллективаа кхайкарал хьал а лаьна хьынаре къахьегаш я Сунженски леспромхоза Цечоев Бибота кулгаду Бунатара лесопункта коллектив. Семилетка ялхагІча шера план массайолча показателех Октябра 47 шу дулача дена кхоачашье лерхІ цо. Укх дІабахача бархІ бетта цу барт тайначa коллектив баьча балхо хьаьхокх цо ший дош кхоачашдергхилар.

БархІ бетта производствени план ханал хьалха кхоачашъяьй лесопункта коллектив. Планах 27 эзар кубометр йолча метта 32881 кубометр хьу кийчъяьй, вешта аьлча 121,7 процент кхоачашъяьй план. Шера план кхоачашье цар эшар 7 эзар кубометр мара яц. Лухкьан август бетта цар кийчъяьй 4517 кубометр хьу.

Хьу араяккхара план во кхоачашъяьзар цар. Планах 27 эзар кубометр йолча 32341 кубометр хьу араяьккхар, из хул бархІ бетта план 119,7 процент.

Дика толамаш даьхал цу коллектив хьу чакхъяккхара план кхоачашьеча а. Ийнанта етта арданх планах 67 эзар яккха езача 87817 ардахх, вешта аьлча бархІ бетта план 131 процент кхоачашъяьй. Планах 280 кубометр яьй, е планаца дазрхІача 114,2 процент.

Производствени хьокхам тІехдика хиларах лесопункта коллективана Сунженски леспромхоза карара кара тела ЦІе байракхи болхлой комитета вымпели елнай.

Дика къахьегама толамаш доахаш болх баьб Исмаилов Хас-Махьмада кулгалдеча бригада коллектив. ХІара денна шоай сменни норма 130—135 процент кхоачашьеш цар. Иштта дика болх бу Сметинова Петрос кулгалдеча бригада коллектив. ХІара сменах нормаш 115—120 процент кхоачашьеш, дика къахьегаш. Албековаси Точиеваси кулгалдеча бригадаша.

Октябра пакъа болхаш керда къахьегама толамаш даха лерхІ лесопункта коллектив.

М. ХАМЧИЕВ,
Кавсарои промышленно-производствени партийни инструктор.

ПАРАФИН ДУКХАГІА АРАХЕЦАРГДА

Грозненски нефтемаслозавода парафин йоаккхача цеха. шоллагІа аргІа хьалхь йоалаш латт. Иштта хьалхь яргьа технологически керда объекташ а.

Гаргарча хана болх бе йолалургья парафин-бедал яккхара дахта дІадоакхаш йола шерьях установкеи паладаш из цІендеш йола установкех. ХІанз болх беш йолчул шекха дукхагІа низ болаш хургья хьалха хьоалър.

ХІанз цу установка тІа болх бе хьажаргьа квалифицированни 40 болхло — операторш, машинисташ, болх беш йолча установкашкара контрольно - измерительни приборий мастераши энергетикаши. Керда хьанийца кьона болхлой Іорабу цар.

Хьалхь йоалаш латтача парафин цІеньеча вокх установка балха юкъехьаргьа кердагІйола технологи. Паладаш парафин цІеньар, электросадителаши ротерии контакторaши бахка юкъеяльар да цун процессера лоархІанегІадар. ХІанз болх беш йолча типовой установка кхачуа яххаза дукхагІа хургьа цун къахьегама овсарие.

Из керда прогрессивни процесс оттаьй Грозненски Іилма-тохкаме институтa болхлошa. Из карагерзача дика дакъа а лоацаргда цар.

И. АРУТЮНОВ,
Грозненски нефтемаслозавода керттерча инженера заместитель.

Сурта тІа: изолировщиккий-жестянщиккий бригадир Ковалёв Владимир.

В. Байдалова сурт. ТАСС фотохроника.

ОТЧЕТНО-ХОРЖАМА ПАРТИЙНИ СОБРАНЕШ

ХЬАЛЛАЦА КЕРДАДАР

Доккхий декхараш латт «Красный молот» яхача завода нефтеаппаратчикашта хьалхашка. Уж декхарийла ба мехкдаьтта а химе а берда хьалъецI йола гIишлош аппараташца Іалашъе. ДIадахача шера нефтеаппаратни цехо араяхийцар 13 эзар тонн продукци, хIаьта укх шера цо арахеца еза 17 эзар тонн продукци. Байнача август бетта цеха коллективо хьаьий 1570 тонн чоалханера аппаратура. Дукха ха йоаццаш укхаза бетта арахецадар 1100 тонн продукци мара.

Ала дезаш да, цеха коллективо шин балха юкъо цхьадола толамаш даьхалга. Цхьабакъда, цех хIанз а тIехьаюсаш я йоккхача химе хьалхашка латтача декхарашка. Цох лаьца дийцар шоай отчетно-хоржама собране гулбеннача коммунисташа. Отчетни доклад йир цеха партбюро секретара нов. Чвакова. Докладчика а пренех къамаьлаш даьчар а белгалдаьккхар партбюро балха юкъе дукха кхоачамбоацараш хилар. Партбюрос эсала кулгалдера участкай партийни группашта, кIелига терко яьй коммунистий авангардни доархIаш айбеш, социалистически ях йоаржаеш.

Собране факташ йоалайир цеха цхьаболча коммунисташа прогулаш еш хилара, технологически дисциплина телхаеш моттигаш хилара. Нагахьа санна партбюрос цу хIамавна терко ен хиннаяц аьлча бакъхургдац. Цхьабакъда, дисциплина лоха лелаеча коммунисташта бехк а беш цхьаккха вывелаш йоацар партбюрос, бизза дIайихьабац болхлошта юкъера агитационно-массови болх, боагIаш бола пайда йоацабац новкъостий судах. Цудухьа бархI бетта цехе 300 сохгIа прогул хинняй.

Собране дукха дир мастера роль айяра дола къамаьлаш. Из ихьа бахьан доацаш дац. ХIана аьлча аппаратни цехе беррига мастераш бац производства лертIа организатораш, хила безача тайпара къонача болхлой воспитателаш.

ЧIоагIа критика йир партбюрона рационализаторски балха цо терко на яьдаь. Из гIулакх къаьстта ледара латт цехе. Укх шера цех декхарийла яр производствени балха юкъе 75 рационализаторски предложени яхьа, хIаьта 28 предложени мара йоалаьяц. Из хIама вIалла ла йиш йолаш дац. Цехе болх беш 640 саг ва, царна юкъе 100 коммунист, 70 комсомолец ва.

Собрани чакхъьялар лакхача идейни боараме, жерда хержача партийни бюрона тIадиллар: долаш дола кхоачамбоацараш балха юкъера дIадаха а производствени а идейни а болх кхи лакхагIа хургболаш шиъ беррига ина тIабахийта а.

Н. ТИМОФЕЕВ.

ДІАДАХА КХОАЧАМБОАЦАРАШ

«Чечингражданпроекта» институт. Укхаза хьаьде доладу нах чубаха цIенош, школаш, больницаш. Укхазарча коллективо ший болх лерттIа хьабарга хьежжа хургья проектни документаци йистеяккхара я, гIишлош хьалъелга.

Соахка производствени план кхоачашъяннар институто. Коллективо деррига балхаш ергадаьха дале а укх шера а боккха хувцам хиланзар цуи балхана. БархI бетта производствени план кхоачашъяьяц, хьалха санна дукха тIалигад дебиторски декхар. Моттигаш нийслу проекташ тIехьавьллаш а.

Института новкъа фу партийни организаце болх мишта толберга, шийна хьалхашка латта декхараш кхоачалдара коллектив тIа мишта эрзаергья яха лоархIамера дешаш дувцаш яр укх деношка укхаза хинна отчетно-хоржама партийни собрани.

Докладчика — института партбюро секретара Л. И. Кошелева, пренех къамаьлаш даьча коммунисташа дийцар института болхлошен гIишлоихошек шоайла бувзам лоаттабе беза, заказчикаши гIишлонхойи хьалхагIа сметага хьожилга вIаштIехьдаккха деза яхаш. Заказчикий цIенхаштара гIалаташ белгалдаьхар цар. Документаш чIоагIве экспертнаэ дIалаьлехьа шоашта корадаь гIалаташ дIадаха на института болхлошна дIадала декхарийла ба уж. ТIаккха юкъера къовсамаш хIеннт а дургда.

Проекта керттерча инженера А. П. Мосякина критика йир партбюро балха.

Партбюрос безача тайпара вIаштIехьбаьккхабац ший болх. Цхьабола партбюро членаш фу деш ба хац коммунисташта. Собранешка цар шоашта тIадилла гIулакх кхоачашдарах цар ча отчеташка хIана ладувгIац вай. ТIаккха вай чехкагIа вIаштIехьдаргдар кхоачамбоацараш гучалаха, сихха уж дIадаха. Арахецача документацей дикалга хьажара вIашагIъехла комисси яр вай. Цунна кулгалдеш цар партбюро член Б. С. Липский. ЛерттIа болх баьвар цо, отделашка ший отчеташ яьц, гучадаьхача кхоачамбоацарех лаьца пенгазета тIа яздаьдаш комиссе.

Партийни бюро ший декхараш дикагIа кхоачашдергдолаш, цу балха тIеха саг юкъеозаш хилча нийсагIа хургдар йоахар къамаьлаш даьраша. Каст-каста болхлой хувцалу институте. ХIанад из? Республика проектни организацешка тайп-тайпара аллари лу проектировщикашта. Цу гIулакхана къаьстана дисциплина телхаю, балхара дIа а бувлаш дукхагIа алапи луча организацешка балха ух нах. Уж гIулакхаш чIоагIа новкъарле еш а да института балха. Белгалдаьхар къамаьлаш даьраша.

— Пхи шу да аз укх организаце болх бу, хIаьта цу хана деш собранешка вай дувцар лалIа,—аьлар собране трибуна тIара Р. Х. Боосерапа. — мала хьахургда вайна гIишлошъярен архитектурах гIулакхашта йолча управлене проектировании яра долла паспорташ, мала кхоачашдергья из КПСС обкома бюро постановлени, Нохч-ГIалгIай Министрий Совета решенеш?

Министрий Советагарен къаьстта цуи орган йолча капитальни гIишлой управленегарен дехар дора собране хиннарана института балха тIа итурмоштина хургйоапаш цар хан-ханнахьа заказаш лоаттадара.

Фу хул хIана? Шу дIадоладуш дукхача балхий план отдаю институто, дукхагIйолча хана сихха зарьдаха дезаш хул заказаш, хIаьта шера тIехьарча квартале цхьаккха болх а бац. Цул сохгIа республикерча гражданскан гIишлой объекташта проектировани еча а лерттIа вIаштIехьдаьхадац гIулакхаш. Цхьан институте лулургдаьа уж балхаш проектни хьаь организацешка дIа-ела дийкъад.

Цу тайпара гIулакхаш дIахо ла хилийтара йола Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета решени нийса я. Доацнача хана валарь кхоачашъе эза из решени.

Коммунисташкара шоашта тIадилла гIулакх кхоачаддар лергтIа хьалехарах, парте мугIараш дегIаккхуврарах дукха дийцар къамаьлаш даьраша. Партийни организаце беррига болх тоабара йола хоадамболлаш йола решени тIайийцар собране.

Т. БАЛАШЕНКО.

ПАРТЕ МУГIАРАШКА— ДИКАГIБАРАШ

«Старогрознефть» НПУ промыслайи отделийи партийни организацешка хьежача а холуш да укх тIехххьарча шерашка Старопромысловски райове парте мугIараш чIоагIтIа дегIадаххар. Укх тIехххьарча шерашка 105 саг КПСС членала кандидат хьанийцача цу объединене партийни организаце.

Эгтара дикагIбараш, оца боагIараш парте мугIарашка хьанийбарца ший низ алсамбоаккх, шийна хьалхашка етадаь лоархIамера, декхараш толамца кхоачашду партийни организаце. Семилетка яке шерен борхI беттен валови продукци, газ йоакккилга 913 процент дегIаденад «Старогрознефта» НПУ. ХIаьта цу хана чухь къахьегана овсарле 307 процент лакхъеннай, продукцега дIалолар 2-за гарта доххеннад.

Кандидаташцен къонача коммунисташцен боккха болх бу парткоми юххьанцарча партийни организацешен. Къонача коммунисташен парте боацарашен дешара заведенешка эца знанеш производства балхаца юваара гIулакх а дика вIаштIехьдоах цар. Хьаацаргья вай № 1 йолча нефтепромысла парторганизаци. 15 къона коммунист ва цу промысле. Уж берригаш а производстве дикагIбараш, коммунистически къахьегама ударникаш ба.

Царна юкъе ва 3 пропагандист, 7 агитатор, 2 пенгазетий редактор, 3 партийно-пачхьалкхен тIахьожама новкъостала йолча группайн постойн член. «Старогрознефта» партийни организацешна къоначи коммунисташта общественни гIулакхаш бу ца къожабеш тIадехваш хилар белгалдаккха деза. Масала, пароводоснабжене цехера къона коммуниста нов. Федерякина агитпункта заведующи я, № 2 йолча нефтепромысла сменни инженер-диспетчера нов. Ратчиковас ВЛКСМ комитета секретара заместителан депутат я, хIаьта массала болх беш йолча агитпункта заведующи, бахача наьха цIагIа ешача лекцешта беккъоккхаме ва коммунист нов. Аликов.

Парторганизаце дика новкъосталдарах идейно а организационни а чехка дегIаух, парте идейн дIайовлийтара дика пропагандисташ агитатораш хинна дIаэттаб къона коммунисташ. Масала, къонача инженер-коммуниста нов. Гаренакина тIадиллар «комсомольски прожектора» кулгалдела, ВЛКСМ райкома штате воаца секретарь вар. хIаьта коммунистически къахьегама школа пропагандистадла хьожавир партийни организаце. Белгалдаккха дезаш да уж декхараш по толамца кхоачашдеш хилар.

Къонача коммунисташца индивидуальни групповойн бегедаш елгарна лекцеш ешилга, хIаьта КПСС Уставахи, Программахи, хIанзарча гIулакххехи лаьца докладаш елга вIаштIехьдоах партком партийни организацешем.

Бакъда, къонача коммунисташца беча балхаца хIанз а формализм йолаш-м я цхьайола моттигаш. Цхьайолча партийни организацешка сагIа парте членалла хьа а ийце цунна партийни гIулакх тIа а ца дуллаш е цуица кхьбола общественни болх а ца беш вицволийт. Дукхьала цо производстве беча балхага хьажарал соцгIа на цIагIа, общественни моттигашка мишта лел хьажац. Цу тайпара гIулакх хилар КПСС членала кандидатаи хиннача Мишинцен Корнейкинцен. Цар производстве дика болх бера, хIаьта цIагIа харцахьара гIулакхаш лелядора.

Къонача коммунисташца кхетама болх бар парторганизацене лоархIамерчарех цхьа декхар да. Парте мугIараш дегIадаккхарца айхха дувзадена да из гIулакх. Цудухьа массаха бе безаш ба из кхетама болх.

Г. ОСЬМАКОВ,

КПСС Старопромысловски райкома инструктор.

«СЕРДАЛО»

Анализ — дикагIвола хьехархо

(ГРОЗНЕ СТАНЦЕ ВАГОННИ ДЕПО ЭКОНОМИСТА Л. Ф. ГУСАКОВАС ДУВЦ)

Предприяте производственно-финансови хьал хьалъоккхаш йола лоархIамера экономически показатель я продукцега дIалолар. Планаш нийсанча укх шера ворхI бетта 8 процент лоххеннад ер вагонни депо. Цу хана чухь 125 эзаре 9 бIаьи сом пачхьалкхен рузкъа кхоадаьд укхаза. Цу тайпара рузкъа пIаккча в кхоадаьлац депо коллективо.

Цу гIулакха лоархIа вIашагIъелла экономически анализа бюро а депо. Цун членаш ба бухгалтераш, плановикаш, экономисташ, мастераш, дикагIбола болхлой. ХIаьта бюрона кулгалдеш ва кертера инженер М. А. Калинский. Шей берриге болх планах бу цу общественни организаце. Плана тIа белгалду малагIча участкаш йоца анализ ергья. План кхоачашъера хIара дувца оттадаь дош хиннахьа дувцара вIашагIъекхай кхоккха саг чувоагIаш йола бригадаш. Дукхахча хана лела плана кхоачашъера тIехьа латташ яр чархашта ремонт ю цех. Мастерашта, инженерно-техническ болхлошта из гIулакх тахкар тIаьдиллад экономически анализа бюрос. Цеха ерригя технологически процесс эрганихка аьнна предложени елар мастераш ии. Болдырева, Гольцмана, Чирикова. Цар предложенех ремонт еш латтача чархашта ремонт вьгча кIаехьа иньь тургболаш уж араяллалиа кхьераш хьачутеттарейоппашен гIулакх вIаштIехьдаккхара наьхъашта реконструкци еш латт, ремонт вь нынача чархашта тIера кхоале йlаьхъеш я. Цу гIулакхаша производствен майлех дикагIа пайда эца тарлоайтаргда, къахьегама овсарае лакхъергья.

Балхаш каст-каста хувцалу депо. Укх шера дах бетта 164 саг балха хьа а вйнаа, хIаьта 151 саг дIа а бахаб укхазара. Ноккхагlбола инженер нов. Терентьева, мастер нов. Ситников, хIаьта бригадир нов. Михайлова хьежар цу дешага. Из гIулакх вогIа латтарех халар трансгелемита ремонт еча механически оборудоване цехашка, деталаш дIакхухьийтача моттиге. Балха разрядаши тарифни окладаши лоха килавахи кара ду хала балхаш дукха хиларахь дар из. Нормировщикана аьлча уж кхоачамбоацараш дIадахара мероприятеш оттайир бригадо.

ДикагIйол опыт дIа-юка оарра къаьстта уйла тIайохийт депо. Къахьегама овсарае лакхъелара, рузкъана кхаа бара лоархIамерчарех цхьа резерв а производствени дешар. Из а дикдаш депо коллективо. Масала, нов. Солоченкова опыт осмотрщикашца Iомаялехьа каст-каста товниха йола мехкдаьтта дIаухийта приборащ а йоалхаш хувар вагонникашна хьачуухийта цистернаш. Яьсса хьачуйтача цистерна из кхоачамбоацаршо гучахаха хала дар. ТIаккха мехкдаьтта ихьчахьа дIачуухийта дезаш кулар. Цу балхашка дIаяха яхча цхьаккха пайда йоаццаш доара. ДикагIйолча опыта школа болх бе йолакхачаьа йа брак ихьи хиннайц осмотрщикий.

Производствана боккха пайда бир кочегара нов. Омельчука, заливальщика нов. Масхаленко, сварчика Шергородский, кхьчар дикагIйолча опытий школашка. Укх шера 69 саго чакхъьяьккхай дикагIйолча опыта школа, хIаьта шоай тарифни разрядаш лакхъяьй 36 саго, уж массел нах ба керда профессеш Iомаьь а.

Уж чакхъьяла мероприятеш бахьан доаллар укх шера дIабахача бархI бетта планал соцгIа 50 йир соцгIа цистерни ремонт а вь мехкдаьтта продукташ чуйотта дIаяхийтай вагонникашца. Ремонт а вь укхаза дIаяхийтача ерригача вагонех 85 процент краш скоростни методаца кийчъяь я. ХIара участке, производства ерригача операцешка рузкъа кхоадара бола московски 15 предприяте болаш хьал а лоацаш тIанийце декхараш кхоачашдара коллективана новкъостала [illegible] я хIаш экономически анализа бюро.

Дукха ха йоаццаш Москва мехкарча цхьан аэродромера гIоттор «МИ-6» яха вертолет. Дунен рекорд цкъа гIоттаяр из. Из лехкаш вар СССР летчик-испытатель дунен 4 рекорд яьккха Б. В. Галицкий. 100 километр го болча маршрутах 2,5 эзар метр лакха 17 минуташ 41 секундан лийлар из. Цу участкера цун скорость сахьата лаьрдIача 340 километр яр. Советски летчикаша цу классах йолча машинашца оттаьь 14-гIа дунен рекорд я из, хIаьта царех 12 «МИ-6» яхача вертолетаца яьккхай.

Сурта тIа: экипажа членаш дунен рекордсменаш (аьрдехьара аттехьа) штурман Пестахюк, шоллагIа пилот Власов, 1 класс СССР заслуженни летчик-испытатель Галицкий, ведущи инженер Коншин.

В. Будылфеург, ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙ СИЙЛАХЬ ДЕКХАРАШ

Укх денношка В. И. Ленина цIерахча культура Дворце ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома V-гIа пленум хилар «Кагирхошта юкъе дисача ширача замах гIулакхашца лоаттабу къовсам чIоагIбара дьаьера республикина комсомольски организацей дикараш» яха дош дувцаш.

Цу дешах лаьца доклад йир комсомола Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара Е. Голыгина.

КПСС Центральни Комитета июньски (1963 ш.) Пленума а ВЛКСМ ЦК IV-гIа Пленума а решенешка белгалдаьккх: шерра коммунизм хьалъяр, — из да социалистически революци дIахо яьхар, хьалда йола цун этап. Цудухьа кагирхошта шоай хьаьшта йийшачул цIезагIа на эшаш эп революцеинни уйла, денал, тешам. Цар къаьста а нийса а ххетале деза, кхетам болаш, шертта рузкъа, ираз долаш йола общество къахьегамца, иоллагIча а идея йолаш долча, аполитични гIулакхашта, обывательщинана дукъала къовсам лоаттабора мара хьалъе йиш ца хилар.

Вай республикерча кагирхоша хIара денна хьахьъакх шоашна марксизмана-ленинизмана теппаче а парте гIулакхашка мутIахьа а хилар. Кахарера шоай моттиг шоаш кхетаеш хилар.

Советски кагирхой хьашаре къахьегаш, керда общество хьалъеча шерра дакъа доалаш хилар деза империалисташта. Цудухьа вай кагийча наьхен мехкарийн коммунизмахи парте политикахи бола тешам бохбе, халкъа ираз бахьан лоаттабеча къовсама шеррача наькъа тIара а баьха, уж обывателен мешанинен дIамитача дунена чу бига лерхIаш империалисташ гIерт буржуазни харц паргIатонахи хIараме вахар тоалаларахи йолча иллюзеца, эгоизмаи аполитичностеи хьехамашца уйлаш харцахьа яха.

Буржуазни идеологеяа дукхьалара къовсам чIоагIбарох дола эша вай дувца оттадар вай кагирхой таллаш латташ хиларах дац, из да вай общества хIара советски сагага моральни гIулакха цIена хилар дIадеттош хиларах. Цудухьа вай цIенда дувна деза вай республике латта гIулакхаш. Ала дезаш да буржуазни идеологена дукъал вай хIана болъоина къовсам ца лоаттабеш хилар. Цудухьа хорпахьа уйлаш гучаьлча теоннал ца ен моттигаш а нийслу.

Гудермесски мехкдаьтта промысловен управлене коллективаца болх беш ва къона инженер Сельхаджиев Хьасан. Новкъостанца цхьа къамаьл дечо хана цо доапараш хувцар чай мехках.

Буржуазни идеологе мукъах ваха лайнаа № 10 йолча болх беча кагирхой школе дешаш вола дешархо, 1936 шера ваь «Красный молот» яхача завода слесарь, комсомола член Леонтий Варник.

Царйа дукъал хIана аькккхадац цхьаьнне а. Цхьаьнне а ший ханнаьа инженерага Сельхаджиевга дIаальнадац, аьхха цунга цхьаннега институте дешийта пачхьалкхено шера 800 сом ахча зохийташ хилар, цо мах боацаш дийша хилар, общежите из Iийна а цо стипенди ийзаь а хилар. ХIаьта Варника геттара хестаеш йоацча Америке аьхха дешийтара дуж бола нах шера 300 доллаоргара 1700 долларега кхачалла ба, цуа соогIа, чуеча моттигахи дуача кхачахи кхы тIа а 1000 доллар, д. кх. дIахо.

Ала дезаш да цхьаболча боккхагIа йолча нахах а дIалхача замах ехейнса гIулакхаш дика доахкаш хи-[illegible]

къехамаш бахараш. Къьнача къонах цар вахатеп, хIаьта а цхьабола кагирхой къьначан тIехьа ба, шоллагIчен мурдашен дукъарашка лахугIаш ба.

ВЛКСМ областной комитето шой балха керттера доштан лохк буржуазни идеологеи ширача замах ехедисараши кагирхошта юкъе кхачьарна лоаттабеча къовсамах. Вай комсомола комитеташта йоалхашка декхар оттадаь, дьнен ширача замах гIулакхашен кагирхошта еча влиянева дукъала лоаттабеча къовсаме комсомольски организацей лоархIам лакхбе аьнна.

Дуккхача комсомольски организацешна дика тоабьй идеологически болх, иваргIа лоаттабу дыло дукъалара къовсам. Дикка тоабьй кхалнаха юкъера болх.

Республике эггара хьалха, ширача замах гIулакхашта дукъала а къьна, трактора ко бе доалар Косунова Хьавас.

— Ал восийтаргзаш! — шоай снхвернна хьайзор цар.

ХIана производствени управлене «Джалка» яхача совхоза хьажкIаш лелаеча механизировании звено звеньевая йолаш болх бу Косунова Хьаваc.

Хьииарерча вазава тIакхуш ба вайнаьха мехкарий. Хоазамболлаш дIаьаккхуе ширача замах ехетигараш — Iадатийи шарьIатен законаш.

Вайнахка кхалсага сийрдача наькъа тIа лаз пвоктортал цар — вIаьа комсомольца. хIара зIамигача сага лезхао.

—Кхалнахьха кочесеш болх бу Советски, Веданa, Назрани, Грозненски, Ножай-Юрта, Гудермесск районашка. Наьсарен йа санна йолча йоккхача районе 1963—64-ча дешара шера 9—11 классашка дешаш 106 йоIиг мара яцо вайнахах, сор МагIалбике — 15, Гудермеса промышленно-производственни зоне — 7. Советски районе — 7.

Дьна хьалха хьалха латтараша сихбаьб хIана кагирхошта юкъе бу болх. ХIана республики территоре тIа 20 гаргга тайп-тайпарча зьыний тоабаш я. Царех шерагIа дьожараш «Кунта-Хьажий» мурдий. «БатIал-Хьажий» мурдий тоабаш. баптистий секта, кхы ахаш я. Муозий тхьамазашен иоллашен йолх общественни гIулакхашта юкъе дакха на лаца. Советски Iилманен техникаеи карагIаьнна хIамаш карлду, дьлах тешаш барий бераш школашка, клубашка, кино, библиотекашка ахийтан. пионерски комсомольски организацешта юкъе ахийтап.

...Саг йодаар, урлуе дахар, кругая перука, ихьа декар, кхалсагаца феодально-байски гIулакхаш лелахар, «кхел» оалаш йола судаш яо, лукха истий кхувлар санна дола ширача замах юхеинса гIулакхаш — уж берригаш хIамаш хазкъа Iаьхаь да эхаш дедаь делату, царна тIеравьйначох бехкаш доах, хIаьта вай цхьабола новкъостий шоаех уж дахар кхераш а хул.

Вий яхача ширача замах ххедиса эггара дегаазагIа йола хIамаш да вакийча наха юкъера хулиганство, [illegible]

ХьатIакхаьчай революци хилале хьалхагIарча, ширача замах юхедисараш, коашта йолча гIойлен чухьа къахьегача сага доIаш Iовьэдбеш, эксплуататорашта из дукъала оттадургвоашаш пуш хьшар доххадеш хиннача, дьшаи-капиталисташа йIаьшераьшка ияьха деташка йоапаь увлашеш цIеньь дIахка ехх ха. Нагахьа санна цхьаболча мастераша къона болхло къараш да ухийте, хьалха йийча аланех сийна модадайца гIерте — уж хьечаш дур бац кагирхой толайбеш ба. Цу тайпарча одналаяша лахьаккIа къовсам лоаттабе беза комсомольцашна.

Къонача болхлошта, колхозникарча кагирхошта, вай интеллигенцена дуланий овлаш теладурга, нагахьа санна кхуш йоагIача тIехьенга ладувгIаши цун терко еш уж кхуле, нагахьа санна шоай дега йоацадд цар галбаьнтараштa, вахара наьжа тIа кор дIалкхийтараштa дIалойла. Дикка гIулакх хьадехаш а хадаьна йIаре лоцкаш а, гIо-новкъостал детцац эзар хьадекаш хиларе лер тIа воакх саг.

Пренешка цо къамаьл дир. комсомола горкома секретара Рубанов Александрa аьлар:

Гороо Грозногра дукха а дукхагIа болча кагийча нахен мехкарашен шоай хьшар на кходен кхетье промышленности в. транспорте, гIишлошш тIа, уж деша боагIа вуззанга, техникумашка, общеобразовательный сайонийнарчен школашка.

Гороли комсомольски организацена боккха болх бу кагирхошта коммунистически хьехам луш, коммунизм хьалъечуи моральни кодекса дикача нравственни принципех уж кхебеш.

Къьнерча саналаштен гIулакхаштеш меттел вай вазара юкъеух лоттазарна. Масала, В. И. Ленина цIеракча ДК болх беш д иосла Зоцеоп. Нагахьа санна мхкашна цхьабараи цу лоачача гIулакхах доп йа хеташ хиннабале, хIана тIа-тIа дукхагIа ба юкъу цхьана дуллаш дола шахар ет хиисенера тIезазаеш болла кагий нахи чехкаорйи.

Кругисе цIеракча ДК, хIаьта хIана пионерий Людмила я, чIоагIа сий деш дIаладу кера лаь берам. ХIана цу гIулакха кинале атах нах. Кагирхой дукхагIа юкъеол кердача цIейна. ХIаьта уж цIейи традиции тилийта а хьожаргда тхо.

— Ширача замах юхедиса бIеха гIулакхаш чIоагIа дах хIанз а Урус-Мартане, — аьлар цо къамаьл деш «Горец» яхача совхоза доярка Дунаева Зарас. — Тхаьнцига хIана а нийслу дукха истий кхувлаш йола моттигаш, кхалнаьха сий Iотеланен бола маIачах. Цхьабакъда, уж тайпа нах тIа-тIа кIезиглуш-м латт. Образовани яккха, шоай дего къоабалбеш бола болх лаха гIерташ ба тха мехкарий. Масала, со 8 класс йистейаккха, дIахо техникуме заочно дешаш а доярказа болх беш а я. Дешаро новкъостал ду професси сихха Iомахара.

«Комсомольская племя» яхача газета тIара дийцар аз доаман мехкараша республикерча берригача мехкарашка дахь кхайкара Тхо тIаьхех. Косунова Хьавас санна. тракторий копаш бе дохкара. Атта гIулакх дац из — дуккхача мехкарий дай-нанай, бакъдар аьлча, дукхала хургби, хIаьта а уж дIакхетабе хьожаргда тхо. Хьадуьла, мехкарий, механиза-[illegible]

кхашка гIолла тракторащ лехкаргья вай. Вой кагийча нахага дIахойтаргда вай, арен дешаш лехка царна чул воагIа воашта на кхолга.

ДIахача замах юхединсача дукхмерча гIулакхех дийцар педиститута аспиранта М. Динаров.

Кагирхошта хьехам балара боккха лоархIаме я творчески объединенеш. Таханарча денга кхачаллa дика болх беш хьабоагIа «Комсомольски племя» яхача газета редакцерча, комсомола Шаьла комитеторча КъонабарийI Творчески Объединене членаш. ТIаккха уж тайпа творчески объединенеш вIашагIа хIана йохкац производствени управленешкарча газетий хIара редакце? Из а кагирхой, комсомольций шоай кара я. Со тешаш ва, къона таланташ вIашагIтехачул тIехьагIа юртара беррига идеологически болх дукха а толамегIа вай чакхбоахаргхилара.

Кагирхошна бера балха тайп-тайпарча формаех дийцар № 5 йолча профтехучилища комсомольски организаце секретара нов. Абаева.

400 соогIа саг ва тха комсомольски организацена. Комсомольцаша шоай керттера уйла тIайохийт дешара, кагирхошта хьехам балара. Тайп-тайпарча итт къамах бола нах ба тхоца. Кагий нах барт тайпа, безаме бахаргбола гIулакх де гIерт тхо. Цу гIулакха дика новкъостал дир оаха вIашагIъеллача «Революционни традицеш» яхача кружкео. Оаха тхоаш долча хьахалгIа без къаьнара большевикаш. Къаьстта дик ца дуц дег чу дихар 1917 шера, цIи еза апрельски тезисаш дувлаш къамаьл дича хана, В. И. Ленин бIаргаваьна а цунга ладийца а волча нов. Нациева дийцар. Геттара дика ладувгIар цунга бераша дукха баттараш хора. Пул тIехьагIа «Ленинах дола дувцараш» яхача кинофильмага хьежар тхо.

Дешаршошта хьехам балара, доккха новкъостал ду дукха на йоацаш оаха вIашагIъеллача саловача дийнахьарча Клубо. Клуба декхарех да тематически сайренаш, салайара сайренаш, литературни диспуташ уттадела. Из хIамаш дукхагIа хул берий, диспутий тешаш уттаеш, къачаьлаш до дийлуш хул, хIаьта клуб болх беш йолча денешка гоале бIаргагургдац шоана тха берш.

60-ча шерий политически чекисташ а хинна дIаотта еза «комсомольски прожектора» отрядаши штабаши, аьлар шо къамаьл деш «комсомольски прожектор» яхача отряда начальника заместитела нов. З. Гусова. Кагирхошта хьехаи бара безаш я уж. ХIаьта цу декхарах тха прожектористаш дика а лоархIабу. Партийно-пачхьалкхен тIахьожама новкъостал деча группай гIеччий хиннаб царех. Цхьа, цхьа рейд еш укх тайпара факт гучаьлар: спекулятивни гIаьлех Шальарча столовенен тикаштен хьалхашка гIаьленаш йоххаш хулар 13—14 шу даьнна бераш. «Мьхера товарташ» яйдора цергара кхыметтел... -шалински прокуратура болхлоша а. Тха новкъостала хоададь дIадаьккхар из гIулакх. БIаьнкашца, валаш малпара, лег чура къамаьл дир прожектористаша. Кхы а дукха доаладе йиш яр «комсомольски прожекторо» факташ гучаьлла цо Iеш, хьехархой саг [illegible]

масалаш. Дукха бола бу «комсомольски прожектора» отряд кагирхошта хьехам балара.

Ше Францега вахарах дийцар промысле дакъе хилрашш хиннача «Малгобекнефта» НПУ инженера нов. М. Мармеза.

Дукха ха йоацаш советски кагирхой туристически группаца Францие ваха хиннав со. Тхох беттабелар Францера дукха кагий нахи мехкарийи, «дотталIаI тIехьа» гуччахьара къамаьлаш хилар тха царца. Ала дезаш да французски кагирхой наьар хьаа хилар.

Профсоюзни кулгалхоех цхьанне тхоца къамаьл деча хана дукхьал аьлар: «Йоккха юкъ йоала советски французски кагирхой вахара юкъе».

МугIарерIарча металлиста, доккха а ахархочун воIа геттара хала да шоллагIча дешара заведене деша ваха — цхьа набоахий Франце дийнар къахьег. Цудухьа аьла процент мара бац боккхийа ахархойи дешалех бола студенташ.

Каст-каста шо-шоашта отташ бу Францера кагий нах, йоадл, кхоьнарча денна цхьаккха перспектива ца хилар бахьан доллаш.

Цхьабакъда, эксплуататорски классаши къонача французашца кхоамента дог ца дахийта гIерте я, царна вагардац кхоане бахьан долеш цар лоаттабу къовсам юкъеоала.

Из да къонача турпала дагалаттар. из да къонача французашта дагалаттар.

Кагирхой совещане трибуна тIа аьлар Наьсарен районера Шаихова Зоврбика, корта урагIа а тоса, гIадъгIайа моттала чIоагIтIа аьлар цо микрофона чу:

—ЛадувгIал оаш сога, кагий нах! Шаихова Зоврбика къамаьл ирсий мотталь доахкаш цар цул къоиц нах — комсомола Наьсарен комитета секретарь — Мякиев Осман.

— ЛадувгIалаш, кагий нах! Тугаренга лаьеш дукха на бьфхкай аз: мурдашца лийнна со, хаьиметтел царна тхьамадла деш а хиннав. ХIана цара шьэрга кха а ваьна, нийсача наькъа тIа ввоаи со. ХIана?

Сона гу, вайна гонахьа Iеш дола, бIеха, вхь долаш дераш хIана хIоттига ца хилар: цхьабараша шоай йаIигаш школе деша ахийтац, цхьацпабоалчар болх ве бу колхозаш кен совхошен, хIеаига моттигаш яц дукха истий болаш. Фу дора, со юкъе хиннача мурдий тоаба? Вай наькъа тIара во, вхь долаш дех дела хIамаш дIалаха гIерташ хьар из. Кхьзараш дир цо йолладьраш. Со сий, масала, хуккхал а дийнад хIал сесаг йоллашехьа а тIайовлаьча кхалсагаи дала Iаьдалех кхин без, хIаьта цу нала сага сий, кхалсага сий лоххелга вайна хеш на дий. Мурдаша юх харцахьарча наькъа тIа къожабора, вай советски вахара бахъдолчунген празаген бола никъ бехнар царна.

Со хьакъаьтав царех! Со а, са бераш а дукхьал парте хьехача новкъа даха деза. Со цхьа воI дийна а вальна, хIана бухгалтералла болх беш ва, шоллагIвар—трактористалла, шахе йоIиг деша юIа.

...Аз яхачуна ладувгIалаш, кагий нах! Оашош дер, Ленина къийххача тайпара делаш, доила хIама коммунизмана эшшача тайпара делаш!

Пленуме дакъа лаьцар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарашна нов. Чакинеаш Дехкаевех, республика Министрий Совета председатела нов. Гайрбекова, КПСС обкома бюро членала кандидата нов. Мо-[illegible]

Пленуме къамаьл дир КПСС обкома секретара нов. Чакиева.

Дийцача дошах лаьца цIерра со-ман тIайийцар пленумо.

СУРТА ТIА:
Пленуме дакъа лоацаш хиннараш.
М. Паева сурт.

Нохч-ГӀалгӀайчен юрта бахама къахьегамхошта шоллагӀа ялат чуэца — хьажкӀаш чуэца ха тӀеэттай. ХьажкӀаш чуэцаш йола комбайнаш агӀара хьалхарчарца кхашка арахьаьжна республикерчарна хьалха латтачарех болчу бахаме — Грозненски шурий совхозе.

Суртан тӀехь: Грозненски шурий совхозе хьажкӀаш чуэцаш я.

Р. Дима сурт. ТАСС фотохроника.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

Гурахьа дувча ялаташта удобренеш мишта товс

Лаьтта хьаьнаран юрта бахама культураш хьуьнъяран йолу ина бола средство я минеральни удобренеш.

Удобренех пайда боцуш лелор дукха масалаш доладе йиш я. Царех цхьайолчу бахамашка хьалхеду тайп-тайпанчу культурий лаьцна хьуьнъярхамаш. Кхетамца пайда эцна суперфосфатех, аммиачни селитрах, кхьчарех Сунженски производственни управленин «Победа» цӀе йолчу колхозе, Урус-Мартанан производственни управленин «Красноармейский» цӀе йолчу совхозе, Грозненски № 3 йолчу сомийн баьца даарийн совхозе, кхьчу бахамашка.

Цхьаболчу, кӀезиг дац минеральни удобренеш боккъаллий доакхам беш доаца бахамаш а. Билла терхам тӀабахийтац удобренех пайда эцара Шалин управленин «Джалка» цӀе йолчу совхозе, Урус-Мартанан управленин «Самашкинский» цӀе йолчу совхозе, ишта кхьчу бахамашка. Кхинахьа дӀакхаьхьаш цар станцешкахь дукха минеральни удобренеш, дукха ха йоккхуш йоцуш латташ хул уж. ХӀаьта бахамашка дӀайнхьарех дукхагӀерш догӀа а доа а тӀаделхачу моттигашка лоаттаю. Цо бахьан лохду цар качество. ДӀадаьлла царех йоккха дакъа йоцуш веществаш, хӀаьта цхьайолчу хана уж геттара талхача хӀа а хуьлу. Сихха тоаде деза из гӀуллакх, ватвӀехьдаккха деза минеральни удобренех хӀара бахаме пайда эцийта.

Укх шера гурахьа ялаташ дуьча лаьтта товса вай республикин бахамашта хьакъоастаьйна 8,5 эзар тонн суперфосфати 6 эзар тонн азотни удобренеш. Цул совгӀа укх шера кхашка дӀа ца тоьхна бахамашка йиса я 2 эзар тонн суперфосфат, 3 эзар тонн аммиачни селитр, 1 эзар тонн хлористи калий. Уж удобренеш а гурахьа кӀа дувча лаьтта товса [illegible].

Ховш ма дарра, кхаь тайпара товса йиш я минеральни удобренеш: кертерча даькъе ялаташ дӀаделлахьа, ялаташ дӀалуьйш, ялаташ дегӀадоагӀача хана. Дикчнча хьахьокх, нагахьа санна фосфорни калийни удобренеш а азотни удобренех ахаш а гурахьа а тайса, йисараш подкормка чухьаье бӀаьсти ма йоаллинге а тайса гурахьа дийна ялаташ лекагӀа хьуьвкъалга.

Гурахьа дув кӀа дӀаделлаьннаьн бӀаьстий лыьчен товсачул совгӀа минеральни удобренешца йоа подкормка е еза Ӏа тӀадалехьа, гурахьа ялаташ дегӀадехха доладелча, ХӀана аьлча, цу гӀудакъе тора хулийт тӀадоагӀаш латта эшыргаш чӀоагӀдаллийта а цаэга сикагӀа дӀедӀадайта а. Цу тайпара дегӀаденача кӀиина аттагӀа хул Ӏа дайха, хӀана аьлча, шелало дукхьаьл латта низ балаш хул из. Удобренеш тайсача лаьттаца дукхагӀа хул дегӀайоагӀача хӀамашта эшаш йола хьоанал, шоашта мех эш из хьал а ув, чӀоагӀду эшыргий овлаш. Цу зеррнгнех а хьагуш да гурахьа ялатаи дийнача кхашка минеральни удобренеш тассар мел доаркӀам болаш да.

Фосфорни калийни удобренешца цхьана гурахьа дийнача кӀиина азотни удобренеш а товса еза. ХӀана из ишта? Вай республика колхозашкеи совхозашкеи гурахьа дув кӀа дукхагӀча даькъе хьажкӀаш шекара свеклан чуйицача кхашка хув. ХӀаьта ховш да цу культураша лаьттанцара дукха хьайна хӀамаш, къаьстта азот, Ӏалаьмато дукха дӀаоэзаш хилар. Цулухьа хьажкӀаш шекара свеклан хиннача лаьттаца геттара кӀезига дуь азот. Уж культураш чуйицачул тӀехьагӀа кӀа дӀаделлаш йолча юкъа кӀезига мара йоац цу тайпарча лаьттана дегӀадоагӀача эшыргашта эшаш йола хӀамаш. ХӀана аьлча кӀезига ха а я из. Цул совгӀа гурахьа дукхагӀа йолча хана лаьттаи дохъайвина хул, из бахьан деладхаш микробиологически процессаш геттара шорттига лела. Цулухьа, шерра юкъе доаладе деза гурахьа кӀиина азотни удобренешца подкормка яра гӀулакх.

Лаьтташ ахале хьалха товса еза гурахьа дувча кӀиина товсаш йола суперфосфати хлористи калийи, хӀаьта аммиачни селитра ялаташ дӀаделе хьалха культивацш еча хана тасса еза.

Къаьстта терхам тӀабахийта беза ялаташ дӀалуьйча хана мугӀарашка минеральни удобренеш товсара. Ялатий фуна цхьана лаьттах ахийта еза уж удобренеш.

Укх тайпара товса мегаргъя гурахьа кӀа дӀалуьйча хана минеральни удобренеш зонашка хьажа.

Шаьрача аренийн зоне хий децача лаьтташка хӀара гектара тӀа 2—3 центнер суперфосфат, цхьа центнер аммиачни селитр, цхьа центнер хлористи калий тасса мегаргъа. Тирка йистеррчеи центральни зонашка даьт дӀаделльачин центнер суперфосфати 0,7-1 центнер аммиачни селитри тасса еза гектара тӀа.

Лоамашта юхерча зоне гурахьа кӀа дувргдолча лаьтта удобренеш товса еза фу дӀадо из хийдолча хана гектара тӀа ши центнер суперфосфат, 0,7-1 центнер аммиачни селитр, цхьа центнер калийни тух йолаш.

Шираьнна ихо дикка деза лаьтта ипалеща хьалха. Мегаргахьа хоьь оахаш латт хӀана. Цудухьа бахамий кулгалхой специалисташи доккхийла ба зоьк ахалехьа хьалха кхашка нирдарна ихо дулларгдола гӀулакх вӀаштӀехьдаккха. КӀоарига лаьтташна кӀал дахийта деза ихо.

Нагахьа санна минеральни моттигерчи удобренех бизза пайда эцала ваштӀехьдаьккхе ялаташ хьувкъарга.

М. БРИДКОВСКИЙ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР юрта бахама продукташ ахарое кийчъярен министерства керттера агроном.

ШОЛЛАГӀА ХЬУВКЪАМ ЧУЭЦА БОЛАЛУШ

Дика хьийкъа хьажкӀаш кхачаш латт Сунженски производственни управлене бахамий кхашка.

ХӀана керттердар — шоллагӀа хьувкъам бохх дика вӀаштӀехьбаьккха чуэца кийча яр. Цу балха доала хӀана кийча да «Коммунизмага бола никъ» яхача колхозе. ХьажкӀаш чуэцаш йола веркӀа а комбайн боккъонца ремонт ль даьнай. Групповой методаца чуэца лаьрхӀад хьажкӀаш.

Комбайнаш тӀара хьажкӀаш хьатташка дӀакхуьйш автомашинаш хиина ца Ӏеш, говрий транспорт а хургья. Цу гӀулакха кийчъяьй 15 гӀудалкхи массехк фургони. Цу тайпара, хьажкӀаш дӀакхаьхьа кийчъяьй кхы а 10 совгӀа тракторни лафеташ я. Хьатташ кийча я. ХьажкӀаш хьахаржара яша тускараш кхоачашхиллал да.

ХьажкӀаш чуэцара график чӀоагӀъяь колхоза правлене. Цунга хьежжа лоаццача хана чуйийца яргья уж.

Берда хьаьнна хьажкӀаш чуэцара дика кийчъеннай ялат хӀачуийлеш йола Слепцовски пункт. Складаш, механизмаш, лабораторе ялат хьачуэцара боккъонца кийчъеннай.

Массехк ди хьынначул тӀехьагӀа цхьатарра Лаьхен амбарашка чуйоалургья «сийа аьла».

И. ГУЗЕЕВ.

ӀАН ТӀЕХЬ ДИЗА ХУРГДА...

Маурски производственни управлене «Гвардейский» совхоза къахьегамхоша лаьрхӀад укх шерара Ӏа доаханга дика даккхийта.

Нагахьа санна соахка ерига лаьттах ялла кинна силос 3800 тонн кеннаяле, хӀаьта укх шера 5300 тонн совгӀа моша доакъар лаьттах деллад.

Силос йоллача болх тӀех дика бу механизатораша Орцуев Іусмана, Мутыкаев Янду, Эскиев Расула. Шоай цхьан дийнахьара задани 120 процентал кӀезигагӀа йоцуш кхоачашъю царех хӀаране.

ГӀожа доакъараш мелэш Ӏалашдаь бьннаб отделене къахьегамхой. ХӀанз уж доакъараш доахана Ӏа доакхаргдолча моттигашка тӀаозэш ба уж. Из болх беш я йол увза трактораш тӀехьара йиъ гӀудалкхи ялх фургони. Геттара дика къахьег трактористаша Кешаев ХӀароней Такаев Мовладей. Шоэза хӀана яц аьнна, тӀехкхоачашъю цар шоай сменни заданеш.

Укх гаргарча хана шеда [illegible] Ӏалашдан хургдолуш моттигашка тӀаьзза дарда.

С. НИКОЛАЕВ.

ТОАБЕ ТОРГОВЛЕНИ ОБЩЕСТВЕННИ КХАЧАНИ ПРЕДПРИЯТЕЙ БОЛХ

Укх деношка Х. Нурадилова цӀе йолча театре йиссаллагӀа хержача къахьегамхой депутатий городской Совета VII-гӀа сесси хилар. Торговлени общественни кхачани предприятешна города къахьегамхой гӀулакх мишта ду а из тоадара де деллаш а яхача дешах доклад йир Нохч-ГӀалгӀай АССР торговле министра в. Г. С. Парсаданова.

ТӀеххьарча хана цхьаьна тахан дахьад Нохч-ГӀалгӀайчен торговлени общественни кхачани предприятей болхлоша, йоах в. Парсаданова ше доклад е долалуш. Общественни кхачан предприятей оборот а тӀехьа лаьрхӀача укх шера 262 млн. сомага кхаьчай вай розничи товарооборот. ДӀалахача шера цу ханаца ийгӀдача 6,5 млн. сом е 5,6 процент даккхьеннай из укх шера хьалхарча ялх бетта.

73,6 млн. сом я духхьала Грозненски товарооборот. 1,5 миллион сом даккхьеннай из 1964 шера хьалхарча ах шера. 1963 шера цу ханачул 190,6 тонн дукхагӀа деккад Грозне укх шера хьалхарча ялх бетта хьайбай даьтта, 464 тонн дукхагӀа ехкай дулхапродукташ, колбасни изделеш — 523 тонн, шекар — 4692 тонн, кӀадаш — 186 эзар сома махьа, зип, драп, ткань—126 эзар сома махьа, трикотаж — 190 эзар сома махьа, иштта кхы дӀахо.

Шершеннай города торговле сеть, кувнодеииад торговли, вӀаштӀехьакхарен из техникаца Ӏалашъярен гӀулакхаш.

825 розничи торговле предприяте яр городе 1964 шера 1 январе, харжаьной наладаш кхоачашдем укх шера тьайийлай 12 болхлочеа моттиг йола шерда 4 магазин, 150 сага Ӏоха моттиг йола общественни кхачан 3 предприяти. 7370 саго цхьа Ӏоха[й]ва хӀама даа йиш йолаш я хӀанз городера общественни кхачан предприятеш.

Дикка болхаш баьд торговлени общественни кхачани предприятешта реконструкции капитальни ремонти еш. 25 магазинаи столовеи яьй укх шера хьалхарча 7 бетта реконструкции капитальни ремонти.

Цхьадола тоханаш дахьал дӀабилгача розничи торговле сеть шерънъеш а. 56 болхлочеа моттиг а йолаш йола 50 шерда дареки киоски хьайийлай укх шера. Шерра яраш латт торговлен предприятешка шаха гӀулакх дара прогрессивни формаш. 115 магазини отделаш е городе продажи йоацаш ца беш. дӀахоладаьд товараш образецаш тӀалиайш дехьар санна дола прогрессивни гӀулакх.

Дикка даккхеннад торговлени общественни кхачани предприятеш техникаца Ӏалашъелга. Укх шера 150 холодильники иштта кхи технологически оборудовани еттаьй общественни кхачан предприятешна.

Городерча дукхача торговлени системаша, организацеша толамашца кхоачашъяьй шоай 8 бетта планаш. Царна юкъе я Горпищеторг, столовеи ресторанийи трест.

Балхех ха йоалаш а наха гӀулакх дика деш а я Горпищеторга № 35 магазина коллектив. РСФСР торговлен Министерства профсоюза ЦК-и харара кара тела Ше Байвакх аьнна кхай цо укх шера шоллагӀча квартала итогах. Ве бар болх Горпищеторга №№ 33, 54, 51, 106 йолча магазиний коллективаша а.

Дика болх беш коллективаш дукха я городе. Шерра дьржай торговлени общественни кхачани предприятей болхлошта юкъе коммунистически къахьегама тӀехьара яхь. 1600 сага юкъе а волаш йола 200 коллективе я цу болама юкъе. 336 саг юкъевола 31 бригада а коммунистически къахьегама бригада цӀи лелаеш, 165 ва коммунистически къахьегама ударник.

Дукха гӀулакхаш ду торговлени общественни кхачани предприятей болхлоша товарооборота план кхоачашъяра. Розничи ярмаркаш, промышленни товараши кулинарни изделеши йоахкара выставкаш, цӀдарихой конференцеш дикагӀа дорашкара ветрина яра конкурсаш, кхы бахача ду.

Дукхта балхаш дьд бахача наха дукхагӀа эшараш малагӀа товараш да хьожаш. Цу хьакъехьа дика вовзаьстал даьд торговлени общественни кхачани предприятей болхлошта общественности.

Торговлени общественни кхачани предприятей болх тӀеххьарча хана тоалуш боагӀа а дукха кхоачамбоацараш да цар балхаца. Розничи товарооборота план 99 9 процент мара кхоачашъяьяц укх шера хьалхарча 8 бетта. Складашка долаш долаш товараш хаиаца дӀа да кхаьхьарах магазинашка наха эша товараш из хилар да цун керттера бахьан. Цхьайола товараш эсала да, наха дӀаэша. Шоай планаш кхоачаш ца еча предприятей болх техка цар кхоачашбоацарам гучадахара оарцагӀъяьяц торговлен аппаратий болхлой, тӀагӀертта балха юкъе кхаьхьац хьалха латтарий опыт.

Дукха кхоачашбоацараш доахк торговлен предприятей балха режимах а. Ремонта, инвентаризаццена даькъайле дукха доаттаю магазинаш, столовеш, кхьараш. Берда предприятеш хьалхьалга тӀехьтет. города йистошка кхоачашхилзал торговлени а общественни кхачани а предприятешна. Нормага дилхача кӀезига я городе магазинаши столовеши.

Кхоачамхилзал торговлени общественни кхачани предприятий ца хилрах магазинаштеи столовештеи нагрузка йоккха я, из бахьан долаш наха боккъонца гӀулакх дӀакхачаш, товарооборота план кхоачашъеш. Дукха моттигаш а торговлени общественни кхачани предприятей болхлоша советски торговлен боккъалаш телхаеш, маьхаш совдоахаш.

Цу зерригача кхоачашбоацараша, йоах докладчико, дикка ше ду паччахьалкхенна, товараша бахка наха Ӏалашбара гӀулакх телхаду. Цулухьа сихха уж кхоачашбоацараш дӀадахара а торговлени общественни кхачани предприятей болх тоабара а оарцагӀъяла декхаройла я торговле министерство, городера советски органаш, ерригга общественность.

Шоай бертига низ тӀабохийтарба торговлени общественни кхачани предприятей болхлоша бахача наха эшаш товараш шортта хилийтара. Доклад йистеаьнначул тӀехьагӀа прений къамаьлаш даьча депутаташа а сесси бийха баьхкача наха а дицар городерча торговлени общественни кхачани предприятей балхах доахкача кхоачашбоацарехи, из тоабара де деларехи.

Эггара хьалха дош делар городской банка управляющега вов. Имъыбанова. Цо белгалдаьккхар городе торговле предприятеша шоай планаш кхоачашъеш ца хилар. Дукхача магазинаша хӀанаш кхачаш ца яра бахьан да, йоах цо, цар складера шоаш дӀакхухьа товар графиках ца кхахьарад каст-каста магазинаш наха эша товараш доацаш юсаш хилар. Геттара кӀезига хул магазинашка товараш бутт болабеннача хана, цулухьа хайпа мах бац цар хьалхарча декаде. Лоадама хӀама ца эшаш шоай ерриг план бетта тӀеххьарча шин декадах кхоачашъю цар. Кхоачамхилзал дац магазинашка наха чӀоагӀа хоатташ дола товараш. Из да наха эша товараш тоадара йоахкеш ца яр бахьан долаш.

ДӀахо къамаьл даьча паччахьалкхен торговле керттерча инспектора вов. Фитукова дийцар магазинашкеи столовешкеи ийслуча кхоачашбоацарех. Укх шера хьалхарча кварталe 193 торговлен боккъонаш телхаьь моттиг гучаьйнккай оаха, аьлар цо. Маьхаш совдоахаш, тараз ийса ца оаца, ахча ийса юха ца луш, магазинаш бӀеха йолаш моттигаш хул. Уж гӀулакхаш деладеча наха боагӀаш бола бехк бац, цулухьа уж гӀулакхаш хӀана а долаш да.

Спортни малараш доххара боккъонаш дукха телхаш. Доаца бокъо йоацача хана малар доах продавецаша, магазина чу мелийт, столовешка мел къаракъаш. Уж гӀулакхаш дӀадахара оарцагӀъяла еза ерригга общественность.

Общественни кхачан предприятей болх тоабара дика кадараш эшаш хилар керттагӀа а даьккха, уж кийчъяра тресто до деркӀараш дийцар столовеий ресторанийн треста управляюще заместителя Кругова. ХӀанз а шоай балхах дика ца кхетаи бола нах ба общественни кхачан предприятешка. Оаха тхоашта хьалхашка декхар оттадаь ерригача столовешка кулинарни образовани йола поварашй буфеташка юкъера специальни образовани йола нахи хилийта аьлар цо. ХӀаьта уж кадараш хӀана кийчъеш а да тха.

Заводской райисполкома штате йоаначa торговлен отдела заведующе вов. Мамукъяна белгалдаьккхар райондерча торговлени общественни кхачани предприятеша шоай 8 бетта товарооборота план 105 процент кхоачашъяь хилар. Дикка шерлуш йоагӀа тха, аьлар цо, торговлен предприятей сеть а. Укх шера 8 бетта 4 шерда магазин, 18 дареки киоски хьайийлай оаха. Тоалуш доагӀа наха гӀулакх дела. Оратора белгалдоах цхьайолча поселкашка магазинаш кӀезига хилар. Черноречье яхача Строителийи поселкашка тӀадилла товараш доахкад, мебель йохкача магазинашка эшаш йола мебель яц, наха дукхагӀа эшаш дола товараш, къаьстта маӀача, маьха костюмаши плащаши яц, хӀаьта базашка 3 млн. сома маьха наха хотташ доаца товараш да.

Уж кхоачашбоацараш дӀадаха а болх тоабе а беза.

Ше къамаьл деш депутата вов. Бубнова белгалдаьккхар торговлени общественни кхачани предприятешна деша дагӀача берий боккъонца йоахаш ца хилар. Цхьайолча школашка-м болх ва бац буфеташ, аьлар цо, амма дукхагӀа йолча школашка дешара латт дешархой Ӏалашбара гӀулакх. Дукхача буфеташка ханаьа товараш тӀадахьац, дача 4 кӀезига хул беранта эша товараш. Школашта юха, йоах оратора, пивнеш, закусочнеш йолаш моттигаш я. Царна тоньхь дами беза шах хул, вар во къамаьлаш цу. вӀашагӀлетт. Из Ӏалаьмато новнъа да беранта кхетам балара.

Тбилисски улицах, йоах депутата Марчагиева трампарка гаьна йоаццаш «Коммунизмага дӀахьалха» яхача колхоза ларек я. Бахача наха эша баьца даараш лоаттаде цьайийла я из. Цхьабакъда, цу чу доклаш чхьагӀар мара хӀама йац. Из дала и хул, хӀаьта ахча деле тӀалилла а лу шоферашта. Цу ларехаш ше мара пайда балац. Дика бац болх Горпищеторга магазине а. Цу чу а дукхагӀа йолча хана керттера товар къаракъа йийн хул. Дукхаза дийцад тха депутатеи группо цу магазиний болх тоабара дешаш, амма уж дуцарех хьахудаш хӀама дац. Эша товараш хуьлаш дац, къаракъи чьагӀари шертта хул. Оаха дах цу тиипай болх тоабар.

ДӀахо къамаьл даьча Ленински райисполкома штате йоаначa отдела заведующе вов. Дика аьлар, Ленински райисполкомо каст-каста дуьц торговлен предприятей болх тоабара дешаш, цхьабакъда цо яь решенеш кхоачаш кӀезига хул. Торговлен организацеша теркал яц уж. Дукхача магазинашка бӀеха я, эша товараш дац, торговлен боккъалаш телха я. Бӏеь-биъ бутт ба № 39, 32 йола вӀашъьюхке дда магазинаш ремонта къайла, цига бахача наха из чӀоагӀагӀа воштъадаллацехь я. Цу гӀулакхашка хьажа еза торговлен министерство.

Дийцача дешех лаьца решени тӀаийцар сесси.

ДИКАЧА НАХАХ

МЕХАНИЗАТОР КОСУМОВА

ХӀара сага шин-шин тайпара кийслу вахар. Нагахьа санна къахьегама дикача гӀулакхех диза из дале, нагахьа санна сина салоӀам бегш из дале, духхьала кийслуча цхьайолча халонаштеи сагатонаштеи йогардаш сага вра доаде.

Косумова Хьава къоъа кхаьаг а, безаме шаь е дами уйлангахьа лаьна бӀарахьажар а долаш. Из враз къахьегарца корадахьа цуна.

ХьажкӀаш лелаечуй къахьегам фу даь эттача боаккхаргбархьогӀ, ахаш, уйла йора Хьавас дахьа. ДӀайийнача кӀамашта кулагашца гӀулакх де хаь ха.

— Тха отделенерча Заржаги Абдул-СаӀида звенос, — йоах Хьавас, — лаьттанцара деррига балхаш механизмашца ду. ХӀаьта дукха ха аьнна кхы а [illegible] Косумова.

чӀоагӀа гӀадъяхар цу гӀулакха. ДикагӀчарех доархӀаш курсантка яр из.

Мишта дахар ца хоиш, дӀадахар дешаш даьхй бетташ. Ёха а лоагӀаш, трактор лелаеш бокъо луш дола аттестат йӀлар Хьавас.

— ХӀанз боккъонца йола механизатор я со, дукхагӀча лаьттанцаь хьажкӀаш кхее безам ба са, — аьлар цо отделене управляющега.

Совхоза отделене кулгалхоша Хьавас яхар кхоачаш а деш. «Беларусь» яха трактор эзар цуна. Къоаста а лаь лаьтта лелар, хӀаьта вовзъоастала къона механизатор Аимхон Кату хьоцавир.

Болх дӀаболабаьча хьалхарча шерре дена йоккха киталв яьхар Косумова, совхозе мел наьна болаш гӀад а хургю. Доакъарийна лаьрга 132 гектара тӀа дӀайийна хиннача хьажкӀаш 400 центнер гаргга гӀад а тӀехь [illegible] хӀара гектара тӀара.

Цул тӀехьагӀа 1963 шера механизаторий курсаш хьайбар «Джалка» яхача совхозе. Хьава лаьтта. Кубаньерча гӀоралья-на волча хьажкӀаш делачуш

В. Первицке методах «кхай хьал» кхееш йолча цо дош делар, хӀара гектара тӀара 70 центнер йоаккхаш фуаллъьлд хьажкӀаш яха аьнна.

ТӀаийна декхараш кхоачашдар дукхьа къонсам болабир звеное бӀаьсте ала еӀалла дига а йоцнача хана.

ДӀайийна хӀамаш хьунцъе бежи баье бӀарчача шере къахьега деза кхо Хьава бакъаьр. Цо ше а бу шиъ участка тӀа бӀарчача шера болх: кхашка удобренеш кхухь, тӀоадал соцаю, фу кийчду. шиъ звеноьла цхьана меккха дикагӀа йолча звеной балха опыт Ӏеаю, агтара хьалха Кубаньерча цӀи лезача хьажкӀаш лелаечуй Первицке Владимира балла методаш а Ӏемаеш.

ХӀанз 3 метр дикка а Косумовай звене хьажкӀаш, хӀара гӀадамаш шишша - кхоткха дика хьажкӀа йоала.

Тахан - кхоана чуэца йолалургья хьажкӀаш. Уж чуэцаргйола комбайнаш малагӀча хьала тӀа я хьежай Косумова. Гучадаьнна цхьадола кхоачамбоацараш сихха йоакъвара даьлад. Боккъонца кийчъяь льнвай техника.

Чуэцача хана хьажкӀаш ца байтара шаь эшар ду Хьавас. Юхьанца хала дар Хьавайна — цо цӀӀ мара эшар трактор лелаш. ХӀанз из гӀулакх хьалльыца дукха а ба — механизатор хила дог етад Муслиева Тамарий.

— Сона дика йовз Косумова Хьава, цхьан совхозе да тха болх беш. Са шеноца 28 саг ва. Шекара свекла а оаха кхеер. Оаха хӀара гектара тӀара из 400 — 420 центнер йоакхе а, дукхагӀа дола балхам кулгаца ду оаха, йоах Тамарас. — Цхьаьта хӀанз механизаторий курсашка деша охи саг веда тха. Оаха. Шаьлача кхалнаха, беррийча мехкарашка кхайкарах даьд. Косумова Хьавас санна трактора ко бе деллара уж тӀаьхьеэаш.

М. АЛБОГАЧИЕВ, тха собкор.

Суртан тӀехь: Шалин производственни управлене «Джалка» яхача совхозера шин довзъост (аьрдехьара аттехьа) свекла лелаш Муслиева Тамареи аьнна лаьтта Косумова Хьаваи.

И. Плиева сурт.

Хьалхарча мугӀарашка

Заводерча кагирхой балха итогаш а оц ВЛКСМ комитетаца цхьана кийча а ль укх деношка кагирхой собрани йир парткома. Къона болхлой коммунистически къахьегама тӀохьарча къовсамо эза дош дуцаш хиннача цу собране дийцараш та кагирхой иштта боккхийчар а чӀоагӀагӀа уйла тӀаьхар. Заводерча 30 шераца дӀаккхоачам ца йолаш волча 300 болхлочех 220 саг дар собране. Завода вахарах, хӀана къоначу боллочуна нарагӀдоллачок лаьна йолча фактех отталь яр доклад: завода коллектива балхадара кагирхой дакъа, къоначабол-лой юкъара болх, завода кагирхой идеологически кийчбалар, кхыдола дешаш дар доклада тӀа дийцараш. Цо белгалбаьккхар производство, общественни вахаре, кхыча гӀулакхашта завода еррига коллективаца лъокхам гайташ бола къона болхлой вв. Юрин, Чудненко, Федотов, Хадбулатов, кхыбараш.

Дика дараш санна мара кхоачамбоацараш а диндаланар докладчика. Цхьайолча мелчар творчески болх веала хилар балхан производство брак хилар, къахьегама дисциплина ца хилар, балха тӀехьабтвлар белгалдаьккхар цо.

Иштта доклада тӀа белгалдаьккхар цар производствени, коллектива общественни вахаре, хӀара къона болхло марксистско-ленински Ӏилма кӀорга Ӏамаден идеологически кийчбара дешаш дола декхараш.

Отталь текст а йоацаш духхьала телисо ль доклад. докладчика вале багӀараштара бувзам, коадамбоалаш масалаш — цу деррига а къовса болхлой уйла тӀалхийтар собране дуцача деша. Прениешка къамаьлаш де дӀаяздеелар 13 саг. Къамаьл даьча беррига кӀоарга аналиа еш йицар доклад, коадамболлаш предложенеш тийлар. Ше къамаьл деш доархӀамерча дешех лаьца дийцар установка оператора вов. Жабко Ивана. Берда установкаш караерзаера, сентябрь бетта уж проектни мощностага дӀакхоачаера кагирхой тӀакъийхар цо. Завода къона болхлой идейни боарам лакдбара хетадаь дар Жердов Александра даь къамаьл. Масалаш а хкувлаш идеологически веала кийчбенцача цхьаболча кагирхой царцаьара гӀулакхаш дийцар цо. Масала, радиоприемник а ль пуице «Бийсан нарика» яхача клингаца ийиро къамаьлдеш хинна № 18 йолча установкара оператор Арсений. Цо повъкъалво оц хинай радио бувзама.

ХӀара къонача болхлочунгара творчески цхьаьнегам, юкъарча вахаре дикагӀа лакъа лаиар, массе оагӀорахьа дегӀаденна вола коммунистически общество хьалъяр хиина дӀаоттар хьадехаш бола шерра сецаи тӀаийцар кагирхой собране.

В. ЗАХАРЧЕНКО, нефтемасловзавода парткома секретарь.

ЖА ХЬАЛХА ДАХКАРА ТӀЕХЬА

Жа лелалерана шиъ хаирахьа кона искусственни осеменени лаьга хьежжа мегар а дегӀа оаца а хургш Ӏовхарий.

Цхьаза на-производитель дикка веала долаш. бӀаьха дика хьаьаш бела тха душ хул. Цхьабакъда, цуна Ӏоба Ӏахар из гӀулакх. оӀаьлд ца доаллаш е геттар кӀезига доаллаш хила тарлу. Производителаи шиъ ирхалаша дӀалу е тош хьвашкӀехьдаргьал дахка жа дертта дӀаиха къоастадьаьи племенной гӀулакх ийса ваштӀехьдаьккхаи ца хилча. Цу гӀулакха укхаза къоастадала хӀоаша фу дола жа Ӏувнш.

Дикка а бехктохаме я гӀулакх за коай-производителаш кийчдела. Осеменени елехьа цаӀ—цаӀ-аз бут хьалха дӀаболабе беза из болх. Лакхача классал бола 130 ка йа Ленина цӀерача колхозе. Цхьабакъда, керттерча группа даькъаостаьйна 2 фуъ, цӀена шура, концентраташ ду царех устагӀаша хӀара денна.

ПхелагӀча Октябре дӀалолалу дахкача жерашта осеменени ага. Из март бетта дахкаргдолаш из болх 20-30 дийнакъа чакхбаккха лерхӀ жа лелаерана.

БоккхагӀболча жа Ӏуй Недовохей Иваней Егимбулатов Иваней бригадашка укх шера март бетта дехкад жа. Жеча тӀехьара дӀакъоастадача хана 30 килограмм доала долаш бар кӀорга Ӏахар.

Укхаза дика ду моакъар Ӏалашдара балхаш а. ХӀара жале кхоцкха бӀаь центнер йол кийчъяьй. хӀаьта дахкача жена лаьрхӀа 2 эзар тонн совгӀа хьажкӀий силос ялай. Цул совгӀа желанта гӀаьнадоацаш уж доажаера 15—20 гектар рожь дӀахургла. Ялх Ӏуль рожь хӀаналё дӀадийнна. хӀаьта мехкигарашта укх денош дӀадийна гаргга.

С. АНДРЕЕВ.

РЕДАКЦЕРА ПИСЬМО

ВАХАР—КЪОВСАМ

Письмо кхаьчар редакце Ньсарен районерча ТӀой-Юртара. Письмо яздаьр «Октябрн 40 шу» яхача совхозара тракторист, зӀамига саг Яндиев Махьмад вар. — «Шовна са письмо бе-ламе хета мег, вздора цо, дала а аз яздергда сайна чӀогӀа къуейлох лоьцш. Адам дагӀадера иста-ри а, къьнача дына истори а Ӏемадаш хилча дынах бола тешам бан са. Бакъда, дынах те-шачар дуьцарашка ла-дийгӀача, юха а дынах тешa воланy са... Соьа дика хаа массеки бӀаьшу хьенха вай хаинь гӀвлчески ду лелабеш хилча хилар, цуп къы-чески дыигара бусалба дынза дапар ниэах хиа-на хилар... Мишта те-ргергвац и с т о р е х? Бакъда иштта мишта те-[redacted] а вай хана а тӀехьа тамашийна низ бала нах хилча, лазарашта, иштта кхьчa санхатанта дарба де хаам бола-. Цунуъа йоких шена йолаш вз са дынах тешанга а, цунах бола цатешам а вӀашний ййкад. Нагахьа аз таре йолаш дале, цу [redacted] се».

Шун М. ЯНДИЕВ.

Из ба редакцега зӀамигача саго яйтача письмон чу-лоацам. Из къьхат жоп ца луш дита йиш йолаш дацар. Ха делаш дар Яндиев фу саг ва, из фу деш ва, малагӀча хьаштаща вахаш ва. «Сердало» редакце дийхар ухх му-гӀарий авторга Махьмад вовза, цун-на новкъа дар фуд ха, цунна жоп дала.

...Ньсарен районерча ТӀой-Юрта вахаш ва вай вуьца зӀамига саг. ЦӀагӀа кораваьлар тхона Яндиев Махьмад тхо эггара хьалха ТӀой-Юрта дахача. Дарба дайта городе вахавер из. Цул тӀехьа массехк де даьлча, оаха дехарах из редакце веча хилар тха цуьнца эггара хьал-хара къамаьл. ТӀой-Юртарча совхоза отделене трактористаьла болх беш ва Махьмад. Цо бархӀ класс яьк-кхий, бакъда, цунна ховш дар дук-кха кӀоаргагӀа да. Из хоалу цуьнца къамаьл деш хилча. Цунна йовз ва-хара массе оагӀонаш, цо дийшад ху-дожественни литература. Толстой, Горьке, Бальзака, Дюма, Мопассана, Тургенева, Диккенса, иштта кхы дуккхача классикий пӀераш яьхар Махьмада, художественни литерату-ра малагӀа произведенеш йийшай Ӏа, аьнна оаха даьча хаттара духьал.

— Хьо зӀамига саг ва, дӀахо миш-та ваха дага ва хьо? — хаьттар оаха Махьмадага.

— Эвочии деша безам болаш ва со, — Тхона хоза хийтар иштта дика жоп.

ДӀахо цо дуьцарах оаха кхетадир вахарна цунна дукха халонаш духьал этталга. ЗӀамига волаш енийй цун нана, из кхийна валале дай-сесага цук зӀамига дий бери ду-саш веннав да. Дезала доал тӀа-эттал зӀамигача сага кхийна а вала-ле. Из атта гӀулакх дац. Бакъда, цу халонашта харцахьарча новкъа ваккханаар зӀамига саг, цо кара эцаз-дар йовсарал, из юкъеваханаар мур-дий тоабанна (даггара из цу юкъе оза гӀерташ дайа-воша Хьусен хи-вавале а).

— Кино ахарахи, книжкаш деша-рахи цӀаккха пайдадар даьннадац ах аз цунга, — аьлар тхога дай-вошас Хьусена, хьалха тхо ТӀой-Юрта дахка долаш. — Из дита а дите, хьайна пайда барлбола гӀулакхаш леладе, даьла цӀи яккха, ламаз де, аьнна аз цунга.

Цу дешаша цхьаьна хӀама дага-дохийтар. Цун а, изамо кхы болча тӀехьабисаьча наьха а Ӏоткъам латтар бахьан долаш дий-те Махьмад дынах долча бакъдолчох ца кхетий-тар? Из иштта долгах тхо кхийтар зӀамигача сагаца цхьаьца къамаьл хилча.

— Хала да сона, — лочкъа а ца деш дарий дир тхона Махьмада. — Тоба де ахаш вихац со, ламаз де йоах... Сона эшаш дац уж тӀехьа-диса гӀулакхаш. Вале а тӀехьа би-сача наьхаца цхьаь вахаш хилча царца къовсам лоаттабе хала да.

ХӀанав Махьмад цхьаь? — из хаттар духьал оттадир цу дешаша. — ТӀой-Юрт революци-онни традицеш йолаш юрт я. Массанена ховш да гражданска тӀема шерашка малагӀча турпалалца духьал эттар тӀой-юртахой деникин-цашта. Цига байначa бӀаьш болча турпалий каша беараш да ТӀой-Юрта массане сий деш. Махьмад, изамо кхы бола кагирхой а бахьан дӀадениад цар шоай вахар. Дуккха нах ба уккхаьа тӀехьадисача, зула-мерча гӀулакхашцара хьа а хььда бахаш. Итташ коммунисташ, бӀаьш комсомольцаш ба уххазарча совхозе болх беш а, бахаш а. Интеллигенце йоккха отрядa я — хьехархой, ле-раш, культпросветучрежденей болх-лой, юртбоахама гонзаичии. ТӀак-кха хӀана хет Махьмада цо цхьаь, хӀана оарцагӀа яьннац комсомоль-ски организаци, вай юкъа интелли-генци Махьмад а, изамо кхыбола кагирхой а дынах мукъабахара?

— Комсомоле вий хьо? — хаьттар оаха Махьмадага.

— Вац... — Цкъа вахагар со комсомоле, бакъда цӀагӀарчарах ца а воалаш дӀаваьлар со! — Гой, «дӀаваьлар се». ДӀа а ца воаккхаш, шe дӀаваьннав. Теша хала дар, ли-тературa деваш, вахарца кердадар лаха гӀерташ, зуламера гӀулакхаш ца делаш волча зӀамигача сагa ба-гара уж деннаш доагӀаш хилар. Бакъда оаха кхетадир: цу уйла яр зӀамигача сага дагахь къувсаш — къаьначох, зуламерчох мукъавала гӀертилгеи, цунах мукъавала денал ца тоьлгеи. ТӀаккха мичай совхоза партийни организаци, мичай комсо-мольски организаци? Иштта масал доаладар харцахьа ца кхетадолла, бакъда из нийса хургда: нагахь совхоза азараш долча хьайбашцара цкъа хьайба дайча оарцагӀа яргьар совхоза партийни а, комсомольски а организацеш. Бакъда, комсомольски мутӀарашцара саг дӀакъаьстача хайнадац царна. Цу тӀа а, дӀа а ца воаккхаш, комсомолера из ше дӀа-ваьнавоолаше а. Цунах кетаьу, уккхаза адамашта, къаьстта кагир-хошта юкъе беш бола болх геттара ледара латт аьнна. Цхьаьнкха шеко йолаш ала йиш я, нагахь совхоза комсомольски а, партийни а орга-низацеша шийн ханнахьа Махьмадт уйлаш кхетаьлгаре, из мишта вах, сенах вокхий веш вах царна хай-надаларе, кхехкаш латтача общест-венни вахара цар из юкъеэавала-ре вай дуьцаш дола письмо Махьма-да редакце яздe дезарг ца хилар, бакъдехтох из кхийтта хургхилар. Из письмо боаденах мукъадала гӀер-тача къонача дегага даьнна цӀогӀа да, бакъда из шийн ханнахьа кхе-таьдац, из хезадац шоашта юкъе Махьмад вахаш болча коммунисташ-та, комсомольцашта, цунца балха болча новкъосташта.

Махьмада лочкъадац шийна хе-ташт дар. Цо гучахьа хьайоах:

— Дынах тешa а тешац со, бакъда цунах мукъавала а мегац сона.

Цунах гучадоал мурдаша шоай болх кагийча наьха дегашта Ӏоат-къам хургболча тайпара дӀахьош хилар. Бакъда, цар из де таро хургьйлар, наха юкъера кхетама болх «Октябра 40 шу» цӀи йолча совхозе тахан парте дӀабехаш ца хиллара дӀахьош баларе.

Ховш да ислама идеологе вай мехка коммунизм дьалъера мамогта новкъарле елга. Цо новкъарле ю коммуни-стически кхетам болаш кагий нах, мехкарий кхобе. Вайна юкъе хӀанз а йолаш я ислама иде-ологе Ӏоткъам бахьан долаш цхьай-цабелча кагийча наха общественни вахара юкъе дакъа ца лоацаш а уж тайп-тайпарча мурдий сектаьшта юкъе уха а моттигаш. Дынах юхедисача зуламерча гӀулакхаша телхаю кагийча наьха уйлаш царга дакъа лацийтац балха юкъе. Цудухьа ала деза да, вай боаггӀаш болча тайпара идеологически болх дӀахьош хилча къахьегама ада-машта дына идеологе доаттабу Ӏот-къам геттара дахьгӀбенна хургхилар. Из болх ледара лелабеш хилар да ды-на фанатикаша вай дуьцаш вола Махьмад санна, «шоай фу де дева» ца ховш бараш шоашта юкъеуйзар. Лечкъаде эшаш дац, бакъонца да-гахьа шоаш дынах тешаш боце а, хӀаьта а «эшаш хуле а» яхача хьи-сапаца дына гӀулакхаш кхоачашеш бола нах юкъ-юкъе нийслуш хилар. Геттара нийса аьннад Никита Сер-геевич Хрущева изамо болча ми-нах керда гӀишлош еча шоай доӀамех балха болхача кагирхошта хьал-хашка 1956-ча шера ше даьча къа-мьлаца: «Шоана ховш ма дий, йоа-хар цо, шоай даьлах теша беза, е безац ца ховш бола нах болаш хи-лар. Бакъда цхьаьца йолча хана, изамо волча саго, эшаш хуле а аьле, харцахьа а нийрое даьла цӀи йоаккх: Воаккхаш хала а дац, тӀак-кха, нагахь, даьла волаш вий а хьанна ховӀ Нагахь волаш вале, цу гӀулакхий доардӀам беш йолча мот-тиге из даьла цӀи яккхар дӀалар-хӀа а мег».

Махьмад санна дагахь цхьаьцо шековаш йола нах ба Н. С. Хрущева бийцараш.

Партийни, комсомольски орга-низацей деккар да хӀара саг бахьан, цун кхетам бахьан хадлаза къов-сам лоаттабе. Дынах мукъавьнна хӀара саг — из вай вахар кхоллар-хо ва. ХӀара сага вахарцара шийн моттиг дӀайовзийтар — коллектива новкъостий толам ба. Цудухьа вай теш, новкъосташ, совхоза комсо-мольски организаце Махьмада тӀехьадисача гӀулакхех мукъавала, вахарцара шийн моттиг йовза новкъос-тал дергхиларах.

Ӏа ях, Махьмад, «иштта те-шаргвац дынах вай хана а тӀехьа тамашийна низ бола нах хилча, лазарашта, иштта кхыча санхатанта дарба де а ховш бола». Хатта доагӀа, малаш ба Ӏа бу-ца «низ бола нах»? Мичаб уж? Мерадараши къахьдарешш ду оаха яхаш, хӀама ца хов нах бе-хаберам ба Ӏа буьцараш? Ужаш шоаш а тешац шоаш лeладечох.

Хьона а вуьцаш хеза хургха Ал-хастера Белхароев Макшарип. Цу зӀамигача сага «къайленаш» хов аьнна фаьлг арабаьккхар цун го-наьхарча гӀозаро. Цох хиннар а ди-ла хов хургда хьона, Махьмад. Бе-на йоазон тӀа, радиочун телевидене гӀолла ше дӀахайтар Белхароева ше шейх воацилга а, шийна цхьаккха къайле ца ховл-га а. Цу тайпара масалаш кхы а доаладе йиш я.

ДӀахьажал хьо, Махьмад, ухх тӀехьарча хана мел йоллашеи мурдий тхьамадашеи бусалба ды битаб. Ше хьалаьца никъ нийса хилча, цунах боккъонца тешаш хил-ча из битталац.

Ухх деношка Грозне хиннача ВЛКСМ обкома пленуме кагирхошта хьалхашка къамаьл дир Экаж-къонгий-Юртарча Шанхоева Зовр-бика. Цо даь къамаьл деша Ӏа, Махьмад. «Сердало» газета тахалар-ча номер тӀа да хьона из. Цо дела-даьрашта тара да хьона беррийча мурдий тхьамадашa леладераш а. Хьалха е тӀехьа Шанхоевна санна шоаш леладер деш доацилга ховрг-да къьгарна а, хӀана аьлча ца кхийтача барбац уж. Вай вахаро, вайна карагӀдувлача тамашийначa хӀамаша уйла ейтаргья царга.

Цхьаккха тамаш хилац, Махьада вахарца естественни низаца е сага низаца юхаденна йоацаш. Нагахьа дынo ювцаш йола уж тамашаш, цо ма яххра, эзараш шераш хьалха хиннадле, тахан хӀана хилац уж? Масала, дуьцаш да Сулейма-пайха-мар массе оакхарий меттаю хиначи хиннав яхаш. ДӀатахкал хӀанз, из бакъ хиннад, е дына даьша дага-лаьца фаьлг ба? Цхьанна истори бакъдеш дац цунна из метташ ховш хилар а, е Сулейма-пайхамар хин-налга а. Из хьона а ховш да Махь-мад, цу тайпара хӀама вахарца хи-ла йиш йоацилга. Дунен юкъ хьа-хьокха шийга аьлча, Цагена кхо тӀа а бигта, ер а дунен юкъ, аьнна йоах. Шоаш ца теше дӀайиста. Из-замерг да Сулейма-пайхамарах дуь-цаш дар а. БӀал цхьаккха Ӏилман лаьз йоацаш дола фаьлгаш да уж. Уж фаьлгаш долга, харцдар дол-га хьахьекхад Ӏилма, вай вахаро. Уйла ел, Махьмад: малагӀа Ӏилма ховаш, мича дийша нах ба уж фаьлгаш бакъ а деш хьона гойтадьа бахараш? ТӀаккха кхетаргьа хьо из деш доацар долгах. Нагахь тама-шаш йолаш яле — уж кхоллараш адамаш, вай советски адамаш да. Уж тамашаш кхеллар Октябрьски революци яра большевикашта. Уж тамашаш я хӀара денна хуьцалуш латтача вай вахаца, Советски саг космосе вахарца. Уж тамаш хьона, сона, вай массанена гуш я.

Къахьегарца, адамий хьалтаеш кхоачашдара къовсам лоаттабарца да сага ираз. Сийлахь-воккхача про-летарски поэта Владимир Маяковско яздаьд:

Вайна юкъара памятник хилда

Къовсамца хьалъьнча

социализмах.

Шийн вахара дер ют Дальен, халкъа ираза дика къахьегарца. ТӀаккха дынo саг цу гӀулакхашта гаьна тетт. Из кхетаде, Махьмад!

Вахар — къовсам ба.

Керда вахар хьакхоллар духьа хьай Даьлен духьа вахa гӀерта, тӀаккха хьай ираз корорда хьона. тӀаккха кхетадергда Ӏа дыно саг тувлаволга.

Аьхьмад ВЕДЗИЖЕВ, писатель.

ФУТБОЛ «ТЕРЕК» КОТЪЯЬЛАР

Боккха тоам хилар футбол еза-рашта. Цкъадале «Терек» котъяьлар, шоалагӀа—хоза ловзар бӀаргалайра царна. 10 сентябре Грознерча Орд-жоникидзе цӀерахча стадионе РСФСР IV зона хьалхара моттиг яккхара йолча яхье вӀашагӀкхийтар Батумера «Динамо» Грознера «Те-рек» яхе командаш.

...Команде кӀезига дукха хувца-маш даьдар «Терека» тренерала. Нападающеш ба керда баьккха Рож-ковн Косова. Аьрда оагӀорахьа ловз А. Жердев. Хьалхара тайм цхьанне в счет хьа ца еллаш чакхъьлар. Ди-ка ловзаш хиначa Жердева штраф-ной майдан тӀа хьатайна бургалаш чутоха вӀаштӀехьдалавзар грознен-ий. Во ловзар полузащитник коман-да капитан П. Дьяченко. Дукха бур-гацаш йоайора цо, нападающеш-та лерттӀа новкъостал дацар. Цудухьа тренеро геттара нийса гӀу-лакх дир шоалагӀча тайме цун мет-та В. Юдавов ловза ерзалийта.

Каст-каста Ӏалаьмате кхераме ата-каш йора батумски футболисташа. Цхьабакъда, шоалагӀча тайма 55 минуте хувпаделар ловзаве сурт. «Динамо» защитникаш Ӏеха а бань бургац чутоха гӀерт Косов, вох хӀа-ма хилензар, тӀаккха Жердева теха бургац а юха вратехар вратара. Цул тӀехьагӀа кърта теха хьалхара гол чутехар В. Косова. Из судаюна дӀа-лаьрхӀер.

Цу хана спортивни доаца гӀулакх шоашкаэ бӀаргадайтар хьаьшаша—судахочуна къовса эттар уж.

Счет 1:0 йолаш чакхъьлар ловзар.

М. МУСИЕВ.

Дукха ха йоацаш РСФСР авто-мобильни транспортеи шоссейни наькъаьйн министерствеи бувза-ма болхлой профсоюза ЦК прези-диумеи «Авари йоацаш болх ба-рах» цхьоалагӀча степена значе-каш еннай дуккхача шоферашта. Царна юкъе ва Грозненски № 3 йолча автохозяйствера шофер Па-номарев Федор Алексеевич.

Сурта тӀа: шекара свекла чу-ца Белгородски областе ваха шийн машин кийчъеш волл Ф. Пономарев.

С. Чухаренко сурти тексти.

АВТОМОБИЛЬ НОВКЪА...

КЕРДАЧА ПРИБОРАШЕИ ПРИСПОСОБЛЕНЕШЕИ ТОАДУ УЛИЦАГӀА ЛЕЛИЯГЕИ ЦУН КХЕРАМЗЛЕИ

Ленинградски Госавтоинспекце йоккхача зала стендаш тӀа дукха прибораш приспособленеш я. Уккхача я опытни образецаш а се-рийно арахецараш а. Дукха ха яьлаьлаьа мехка автомобилаш тӀеи наькъашкеи хургья уж. Го-родской боахамеи автомобильни транспортеи [redacted] общества Ӏилма секретара мили-це майора Геннадий Гусева хувц улицагӀа лелийта а цун кхерамз-ле а тоаярах долча кердача хӀа-маех.

Тата кӀезигагӀа, шофер!

УлицагӀа хилийта йиш йола тата 75 децибел я. ХӀаьта мишта ховргда из тата лакхагӀа дий? Из хов дукха ха йоацаш ара-хийнача инспекторски шумомера-на. ХьалхагӀа из чуйоаллача ме-таллически коробка ногӀар хьа-делл, тӀаккха мембрана колпак хьайоаккх—иштта болх бе йола-йолийт прибор. Цо тата хьа в лувцаш, цун низ мелаб хойт.

КӀаьдевннавий хьо?

Гаьнарча автомобильни новкъа йола доттагӀий компаш. Сона, аьнна хоам баьб инспектора. Лоп-па къамаьл ду: «Дукха ха йий хьо новкъа воагӀа?» «Итт са-хьат». Хьожарда вай, кӀаьд веннавий тен хьо?» Метал-лически маха чубоалла ру-коятка дӀалу водителa. Рукоятка бакъахьарча оагӀон тӀерча гоалаш еттача пазах лелабу цо маха. Маха пазах дукха-кӀезига дӀа-кхетаргa хьежна счетчико тата деш цифраш уттаю. Нагахьа са-на водитель кӀаьдевнна вале, цунга сапаӀа сал, тӀаккха юха а хьож цун гӀулакх мишта да.

Ленинградерча Лесгафта цӀе-рахча института Ӏилма сотрудни-ка Юрий Веселгоа конструкцея ьна цу прибора устамер оал.

Фарай сердал бӀаргашта новкъа хилац

Итт процент сонагӀа никъ бай-сам бе безам хул: духьала йоа-гӀача машина сердалах хӀама гац водителa. Ленинградски ин-женеро Вениамин Скирпске иэ прибора автоматически машина йоккха сердал дӀа а йоайийт, зӀамагӀа йола сердал лу.

Прибора хилга доаллача бӀоаьа чуъ а полупроводникови фото-элемент. Сердал цу тӀа ше ийй-съелаиге а, реле а йийа, езаш йола переключени ю цо. Цу хан-на болх бе йоалу сердал бӀар-гашта новкъа ца хулийта трубка а. Сердала кхоллар оттаду цо водителa хьалхашка. Духьал йоагӀача машино еш йола сердал кхоллара тӀа маккхьенагӀ оагӀо-ра ерзаю цо. водителa тӀаккха новкъа мел дола хӀама дика бӀар-гагу. Духьала йоагӀаш хинна ма-шин тӀех маьлланиге а автомат шийн метта отт.

Мишта сийрдаьккхай перекресток?

Ерригача авареех ткъо процент аварешнаькъаш зӀаша тӀехьоа-лача моттиге хул. Мишта ховргда из моттиг оттаьча нор-мал тӀехсийрдаьккхай?

Ленинградски «Вибратор» яхача заводе приборо йолса бӀоалагӀ-ча довгьаргa кхачевайна доардӀ из сердал. Наькъаш тӀешт тӀехдоа-лача моттиге эшача фотоэле-мент чӀоагӀ а йийа, прибор болх бе йоалайолийт инспектора шкала тӀа цу сальзта бӀаргу из мот-тиг мел сийрдаьккха я.

Кхерамзлен хӀама

Наькъо голатохача моттигашка баьнеча тӀоала бӀаргаш никъ бекъаш доле кӀай хӀаца, води-телаша машин чӀоагӀа новкъа ерзакха тӀеш нийслу каст-каста. Из бахьан долаш авари хила тарлу.

Фу дергда ше из хилийта? Цо ха хилийта новкъа мутӀарагӀа металлически «жӀале пусналаш оттаду» ше бӀарг—кашафот а йолаш. Фарай сердал цар тӀа нийсъелча пар дика къоасталуш бегь никъ гула тохача. Нагахьа сийна сизеннича водителo царех цхьаннена машин тӀатехача, тӀаккха цун аьрдига чарх хьалъ-айлургья. Цу гӀулакхо яхийта еза-ча оагӀорахьа ерзайтаргья шо-ферга машин.

Автомат болх беш я

Сабере вордӀ автомобиль. Ца-рех я «Волга», «Победа», «Моск-вич». Цхьаккха новкъа хьовзам ца хулаш мел уж массехк бетта. Автомобильни транспорт дукха езача наха шоштэкъа устройство оттаяй цар тӀа. Уккхаза я тор-мозашка лерттӀа болх байташ йола автомат, тормоз техачул тӀехьагӀа йодаш хиннача машина никъ цхелагӀа дакъа доацбу цар. уккхаза я иктанэ тӀа Ӏоеш дола хай дӀадоаха кремневи соедине-ни, уж тӀайоаккхие кхиганта хьацер а делап, шех а дац. Уккхаза я баьдеча хьалха йодача транспорта машин тӀаккетарг-йоацаш хоам беш йола оптичес-ки сигнал а. Массе оагӀорахьара толкам баьчул тӀехьагӀа уж а кхийола а устройстваш легкови машинашта тӀаоттаергья.

Михаил КАПЛИН, АПН корреспондент.

Эстони немецки - фашистски мохк дӀамуцдархоех муьтъьенна 20 шу дизарга.

Эстонски ССР. Таллинера Цент-ральни шейа. Хьалхарча пла-не — универмаг.

В. Горбунова сурт. ТАСС фотохроника.

ПОЛИЦЕЙСКИ ТЕРРОР

КАРАКАС, 9 сентябрь. ТАСС-а корр. Сервандо Гарсиа Понсе хоам бу:

Партизанашта духьала къов-сам лоаттабу яхаш бахьан а доа-хаш Ӏаьдалаша Фалькони Ларев яхача штаташкарча ахархошта ду-хьала ерзаяь репрессеи харцахьа лоархӀаш йола заявлени кеча те-ха араьяккхай Венесуэла Къамаи-революционни партеи Национали-стически халкъа авангард яхача партеи. Цу районашкарча наха полицейскеша низаш дара духьа-ла дуккхача наха хьалхашка протест кхайкаьй депутат Хосе Мансо Гонсалес. Венесуэла къа-хьегамхой еллии центра председа-тель Орасио Скотт Пауэр, кхы-бараш санна болча боккхийча по-литически деятелаша.

Мохка ахархой федераце заяв-лене тӀа йоах, венесуэльски пра-вительство, партизански болам тоӀабе а гӀерташ, ахархой кхера-бе дага я. Цо террор лелаю ахар-хошта духьала, алаца беккаш тӀа а кхухьаш лувц уж. Правительст-вагара федераце дӀалех уж реп-рессеш социйтелга.

Уж заявленеш ше йоацхаш. «Эксара» яхача газето язду, «ахархошта низаш деш ше йолча хана полице хӀалак ю дӀайийка хӀамаш, ахархой цӀеноаш дохаду, шоаш бахьа моттигаш юте а юташ, дӀабахаза ца боалача кхоачабу нах».

Доазол дехьара

КОНГОЛЕЗСКИ ПАТРИОТИЙ МЕМОРАНДУМ

АДДИС-АБЕБА, 9 сентябрь (ТАСС). Конго мукъалаккхара Къаман совета вахалаша офици-альни документ а лоархӀаш Ад-дис-Абеберча Африкански цхьоа-гӀон Организаце министрий Сове-та чрезвычайни сессе делегаташка дӀаеннай «Конголезски патриотий къоасвана хьакъехьара меморан-дум».

Конго мукъаккхара Къаман совет, йоах меморандума тӀа, Конго (Леопольдвиль) халкъа хьалхара отта йиш йолаш ше ич-ра кхы цхьаькха йоаца организа-ци я.

Конгорча машара хьакъехьа пе-реговораш хила йиш яц, йоах меморандума тӀа, демократически оаргӀатонаш мехка юхаметта ца оттайойя, политически гӀулаккхаш-та лийча мел боахка нах корта-мукъа ца кеце, «гергача истола» конференци ца йойя, хиина йола цхьа правительство ца оттайой'я, нах бутт балелахьа хоржамаш ца дойя.

ДӀахо меморандума тӀа йоах, Конгора сое чехка араяза еза наемникий отрядаш, хӀаьта иит-та берригa американски бельгий-ски советникаш а технически персонал а. Цигтача белгал-доаккх, Конгорча американо-бельгийски агресси ерригача Аф-рикана бола кхерам хилар.

Меморандум чакхйоаллача йоах, конголезски патриотий вийсхой къовсам хьалоазаргба африкански халкъаша, хӀаьта иштта Конго шийн лоӀамен пар-гӀатон хилар везаш мел болча наха а.

Н. С. ХРУЩЕВА ДАЬЧА КЪАМАЬЛАХ ДОАЗОЛ ДЕХЬА ЯЗДЕРАШ

Дерригача дунено чӀоагӀа хьаштдоаш тӀалийнар КПСС ЦК Хьалхарча секретара, СССР Министрий Совета Председателa Н. С. Хрущева Московски радиои телевиденеи гӀолла даь, ве-жарашка йолча Чехословаке хил-ьача советски партийно - прави-тельственни делегаце визита ито-гашта хетаваь къамаьл.

ВАРШАВА. «Теноле бастион», «Опыт дӀа-ьоха шӀаро сихду со-циализм хьалъелта» — корте даь цу тайпара йоазош а долаш польски газеташа дикагӀа бӀар-гагургйолча моттигашка кена техай Советски правительства корте латтачун къамаьлa шорра изложени. «Жиле Варшавы» яха-ча газето язду, кхь ассенте хетаяь да новкъоста Н. С. Хру-щева къамаьл: советско-чехосло-вакски доттагӀалеи чӀоагӀалча дар-дашта, социалистически мехкаша массе оагӀорахьара барт-цхьан-гӀон гӀулакхаш леладера, дунен халкъашта юкъера, комму-нистическа боламерча хьала.

БЕЛГРАД. «Керда авантюраш йолаийтар духьа агрессораш хьалхьебу китайски кулгалхоша» корте даь цу тайпара йоазув а долаш «Борба» яхача газето шийн хьалхарча полоса тӀа йолча бесса изложени лу Советски пра-вительствана корте латтача Н. С. Хрущева къамаьлашара. «Борбас» къаьстта белгалйоах дуккхагӀа йо-ла вежарашка китетн кхы уй-лаи йолаш я КПК кулгалхоша лелаеча барт огӀаш долча гӀула-кхаша балхаоа болама цуьцу ду яхаш йола Н. С. Хрущева къа-маьлацара моттиг. Чехословаке Компартен КПСС-еи хьалхьекка, дӀахо йодача хана а халкъашта юкъера машар бахьан долаш, тайп-тайпара социальни строяш йола пачхьалкхенаш машаре ехара принципаш котъехар духьа тӀагӀертта шоаш къовсам лоат-таберг хилар дог тайна шоаш хилар.

«Политика» яхача газето бел-галдоаккх, керда тӀом ца хилийтар духьа терлуш мел дола хӀама дара, машар безаш прогрессивни дола дунен тӀера деррига низаш реваншан агрес-сеи низашта духьалдохар духьа вӀашагӀтохара тӀахьехаш баьб Н. С. Хрущева, яхаш.

ПРАГА. Дерригача чехословац-ки кена йоазош юкъмоттиге датт Н. С. Хрущева даь къамаьл. Прагски газеташа хьалхарча оагӀон тӀа кена тох Н. С. Хру-щева къамаьла доккхайна алапаи-на корте даь ухх тайпара йоазош а долаш: «Советски Союза хал-къаи массаш а чехословакски халкъаца да», «Вай цхьоагӀон доттагӀалаи цӀаккха а ца хиннача тайпара чӀоагӀа да», «Вай цхьа-на гӀоргда кагалаттачунга — коммунизмага».

Дерригача газеташа цхьатарра белгалдоах, дерригача денай хьа-къехьара КПСС-еи КПЧ-аи, шиъ-ни мехка правительствий уйлаш цхьатарра хилар. Вай шинна а парте, йоах «Руде право» яхача газето марксизма - ленинизмаи пролетарски интернационализмаи лара тӀа дӀахо а тӀагӀертта къовсам лоаттаберга деррига со-циалистически мехкий кхотадар духьа, барт огӀош болча китай-ски кулгалхой антиленински ныъ-къо дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламе оттаяь цӀенхаштара халонаш дӀаяхар духьа, дунен халкъашта юкъерча коммунистически балхойи бо-лама ерригача отрядий чӀоагӀа цхьоагӀо хилийтар духьа.

Тха цхьа вахар чуъ дохка хӀама хилар, аьду «Свободне слово» яхача газето, советски партийно-правительственни де-легаце визитах. Цо новкъостал дир вай халкъашта юкъера те-шаме доттагӀал дӀахо чӀоагӀда-ра, исторически веха хилар цунах шинна а мехка юкъера вежарам-ха дола барт-цхьоагӀон гӀулакхаш легӀадоаладоа, керда беъакха гӀа хилар цунах машари социа-лизми бахьан долаш цхьана лоат-табеча къовсаме.

Чехословакски халкъа доа, йоах «Свободне слово» яхача га-зето, хьаьа да: безамах — безам, тешамах — тешам. Тхо массаш а барт тайна хиннад, дуне мел доал хургa в да тхоай эггара кхоачарагӀеи эггара тешамегӀеи болча доттагӀашеи вежарашеи — Советски Союза хал-

Хь-Б. Ш. МУТАЛИЕВ

Халкъа лазарах шамогаш хинна дукха ха яьнначул тӀехьагӀа, 1964 шера 11-ча августе, кхелхав гӀалгӀай художественни литерату-ра лард еллархех цаӀ — поэт Мутали-ев Хьаж-Бикар.

Новкъост Муталиев ваьв 1910 ше-ра, Ньсарен районе, Экажкъон-гий-Юрта.

Юкъарьинцара образовани ГӀалгӀай Педагогически техникуме яьккхай цо, цул тӀехьагӀа журналистика ин-ститут йистеяьккхай.

Геттара къона волча хана дика поэма чӀоагӀа ээхар Муталиев Хьаж-Бикара, хӀаьта шийн хьехарха-чоа Беков Тембота тӀеххьа цунна лард йоллаш а хилар ца. Поэта та-лантни творчество, цун деррига ва-хар а санна, халкъа, цун сердалонна, форма къамаьлии чулоацамах социа-листическии дола цун къона литера-тура дегӀадоаладара хетаяь хиннай.

Дуккхача поэтически сборникий автор ва новкъост Муталиев Хьаж-Бикар — «Вай дог», «Даьхе», «Ка-лен», «Песте» «Диццургдац», «Бир-са ди», кхыдараш. Эггара хьалха ше гӀалгӀай меттала даьха да Пушкина фаьлгаши стихаши, Лермонтова, Не-красова, Маяковске, Шевченка, Ко-ста Хетагурова стихаш.

Цо иштта болх баьб пробен драма-турген а. Муталиев Хьаж-Бикара творчество белгалйоах дахар гӀу-лакхаш дувца хилар, советски строительство культура дегӀайоала-рен даьккхе вай парте дича деррига-ча тӀахьехамашта шийн хиннахьа а се-кхувш а оарцагӀаьяла ховш хиларца.

Новкъоста Муталиева дуккхача шерашка болх баьб «Сердало», «Ле-нинец», «Ленина никъ», «Ньсарен [redacted].

Поэта вахаре эггара чӀоагӀагӀа белгалдаьнна шу хилар 1940 шу, цу шера дӀайийцар из Советски Союза Коммунистически парте мутӀарашка.

Муталиев Хьаж-Бикара шийн хьи-нар ца кхадиш хийта вьа белгал-даьккхад Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакха-хьарча Совета Президиума Сийлен грамоташца.

Йоккха гӀайгӀа я тахан Нохч-ГӀал-гӀай литературага кхаьчар. Вайца дӀаваьхав бокъа-дика доттагӀа а нов-[redacted].

Тхоай новкъоста, шерога гӀоллари доттагӀчун, коммунизм хьалхьара гӀулакх бахьан долаш къовсам лоат-табаьчун сийрда сибат цӀаккха а хьи ца душ тхона хьалхашка латтаргда.

Новкъостий группа.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгӀа

РАДИО: 6.30 — юрта боахама болхлошта передача (нохчий мет-тала); 6.45 — апарап; 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсо-мольское племя» газетай обзор; 8.15 — «Сердало» газета оагӀо-наш тӀара; 8.25 — эстрадный кон-церт; 8.45 — «Къона тӀехье» яха передача (нохчий меттала); 16.00 — радиои телевиденеи пере-дачей программе; 16.05 — «Авто-бус сецача» яха Галиев Хьасана дувцар; литературни передача (гӀалгӀай меттала); 16.15 — Пах-мутовай Александра апарап; 16.30 — керда хоамаш (гӀалгӀай меттала); 16.45 — «Волаш ба проектии низ» яха промышленно-ста болхлошта передача (гӀалгӀай меттала).

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — теле-визиони кердадараш; 18.40 — доазол арахьарча политически гӀулакхий хьакъехьа комментато-ра къамаьл. 18.55 — «ЦхьоагӀо йолча дезала хьал» яха кино-очерк; 19.15 — халка деле Тома-ле; 19.45 — концерт; 20.25 — бе-рашта доле мультфильм; 20.45 — передачей программа.

«Сердало» газета редакце кол-лективо чӀоагӀа хала а хеташ ходам бу гӀоралнина волча гӀалгӀай поэт

МУТАЛИЕВ

Шоахала Хьаж-Бикар кхалхарах цун дезалген гаргарча нахага.

Нохч-ГӀалгӀай АССР радиои телевиденеи комитета коллекти-во чӀоагӀа хала а хеташ дӀахойт гӀалгӀай поэт

МУТАЛИЕВ

Шоахала Хьаж-Бикар кхалхар, хӀаьта цун дезалген гаргарча нахагеи кодам а бу.

Город Грозне. 36-ча участке, рай-совета цӀагӀа, 1-ча корпуса № 4 йол-ча квартире яхача гражданка Р. В. Апполыноева суда деннад город Грозне, 38-ча участке, 7-ча корпуса № 2 йолча цӀагӀа вахаш гражданина-гара Апполынов Геннадий Спери-доновичагара ше [redacted].

Дош дувцаргда, Старопромыслов-ска района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цӏеча фронтовикий ула-ца, 15. Телефонаш: редактора зам.—2-07-01; бехктохама секре-тара — 2-45-48; промышленни, юртбоахама, письмой отделий— 2-26-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Гроз-ный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секрета-ря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленности, сельско-хозяйственного и писем—2-26-72.

«Грозненский рабочий» изда-тельства типографи. Революци проспект.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Проспект Революции.

СФ02220. Заказ № 5874.